

ÜLDKOHTU OTSUS (neljas koda)

12. oktoober 2011 *

Kohtuasjas T-41/05,

Alliance One International, Inc., endine Dimon Inc., asukoht Danville, Virginia (Ühendriigid), esindajad: advokaadid L. Bergkamp, H. Cogels, J. Dhont, M. Marañón Hermoso ja A. Emch, hiljem M. Odriozola Alén, J. Folguera Crespo, P. Vidal Martínez, M. Barrantes Diaz ja A. João Vide,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: É. Gippini Fournier ja F. Amato, hiljem E. Gippini Fournier, N. Khan ja J. Bourke,

kostja,

mille ese on nõue tühistada osaliselt komisjoni 20. oktoobri 2004. aasta otsus K(2004) 4030 (lõplik), mis on seotud [EÜ] artikli 81 lõike 1 kohase menetlusega (Juhtum COMP/C.38.238/B.2 – Toortubakas – Hispaania), ja teise võimalusena nõue vähendada selle otsusega hagejale määratud trahvi,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

ÜLDKOHUS (neljas koda),

koosseisus: esimees O. Czúcz, kohtunikud I. Labucka ja K. O'Higgins (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik C. Kantza,

arvestades kirjalikus menetluses ja 17. juuni 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

1. Hageja ja haldusmenetlus

- ¹ Hageja Dimon Inc., millest on saanud Alliance One International, Inc., on Ameerika äriühing, mis asub Virginias (Ühendriigid). Ta on emaettevõtja kontsernis, millesse kuulub umbes sada äriühingut, mille tegevus on seotud tubakaga (edaspidi „kontsern Dimon”). Tema peamine tegevusala on sigaretitootjate varustamine töödeldud tubakaga. Selleks ostab ta töödeldud tubakat sisse muu hulgas Agroexpansión, SA-lt.

- 2 Agroexpansión on üks neljast toortubaka esmase töötlemisega tegelevast äriühingust Hispaanias (edaspidi „töötlejad”).
- 3 Kolm ülejäänud töötlejat on: Compañía española de tabaco en rama, SA (edaspidi „Cetarsa”), Tabacos Españoles, SL (edaspidi „Taes”) ja World Wide Tobacco España, SA (edaspidi „WWTE”).
- 4 Algul oli Agroexpansión ühele perele kuuluv ettevõtja. Selle asutas 1988. aastal B., kes oli äriühingu tegevdirektor kuni 2004. aasta lõpuni. 1994. aastast kuni 1997. aastani esindasid äriühingu aktsiakapitali võrdsetes osades B. abikaasa ja Hispaania äriühing WW Marpetrol, SA.
- 5 18. novembril 1997 omandas Intabex Netherlands BV (edaspidi „Intabex”) kõik Agroexpansióni aktsiad. Intabex kuulus äriühingute kontserni Intabex, mille ostis 1997. aasta aprillis hageja.
- 6 Euroopa Ühenduste Komisjon, kelle valduses oleva teabe kohaselt olid Hispaania toortubaka töötlejad ja tootjad toime pannud EÜ artikli 81 rikkumisi, viis 3. ja 4. oktoobril 2001 kolme töötleja, st Agroexpansióni, Cetarsa ja WWTE ning Asociación Nacional de Empresas Transformadoras de Tabaco (edaspidi „Anetab”) ruumides läbi uurimisi vastavalt nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17 esimene määrus [EÜ] artiklite [81] ja [82] rakendamise kohta (EÜT 1962, 13, lk 204; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3) artiklile 14.
- 7 Komisjon viis 3. oktoobril 2001 läbi uurimise ka Tubaka Kutseühingus ja Euroopa Tubakatöötlejate Liidu ruumides ning 5. oktoobril 2001 Federación nacional de cultivadores de tabaco (edaspidi „FNCT”) ruumides.

- 8 16. jaanuari 2002. aasta kirjas teatasid töötlemajad ja Anetab oma soovist koostööd teha, viidates komisjoni teatisele trahvide määramata jätmise või vähendamise kohta kartellide puhul (EÜT 1996, C 207, lk 4; edaspidi „koostööteatis“).
- 9 21. jaanuari 2002. aasta kirjas edastasid nad komisjonile teatud informatsiooni.
- 10 Agroexpansión, Cetarsa ja WWTE esitasid komisjonile täiendavat teavet 15. veebruari 2002. aasta kirjaga ja Taes 18. veebruari 2002. aasta kirjaga.
- 11 Edasi saatis komisjon määruse nr 17 artikli 11 alusel töötlemajatele, Anetabile ja FNCT-le mitu informatsiooninõuet. Samuti palus ta teavet põllumajandustooteid puudutavate Hispaania õigusnormide kohta Hispaania põllumajandus-, kalandus- ja toiduministeriumilt.
- 12 Komisjon algatas 11. detsembril 2003 käesoleva kohtuasja aluseks oleva menetluse ja võttis vastu vastuväiteteatise, mille ta saatis 20 ettevõtjale või ettevõtjate ühendusele, mille hulgas olid ka töötlemajad, hageja, Intabex, Anetab, FNCT ja Deltafina SpA. Deltafina on Itaalia äriühing, mille peamine tegevusala on toortubaka esmane töötlemine Itaalias ja töödeldud tubaka turustamine. Ta kuulub Taesega samasse kontserni, mille emaettevõtja on Ameerika äriühing Universal Corp.
- 13 Asjassepuutuvatel ettevõtjatel ja ettevõtjate ühendustel võimaldati tutvuda komisjoni uurimistoimikuga, mis tehti neile kättesaadavaks neile saadetud CD-ROM-il, ning nad esitasid komisjoni vastuväidetele vastates oma kirjalikud seisukohad.

- 14 29. märtsil 2004 toimus ärakuulamine.
- 15 Pärast konkurentsi piiravat tegevust ja turgu valitsevat seisundit käsitleva nõuandekomiteega konsulteerimist ning võttes arvesse ärakuulamise eest vastutava ametniku lõpparuannet võttis komisjon 20. oktoobril 2004 vastu otsuse K(2004) 4030 (lõplik), mis on seotud [EÜ] artikli 81 lõike 1 kohase menetlusega (Juhtum COMP/C.38.238/B.2 – Toortubakas – Hispaania), (edaspidi „vaidlustatud otsus“), mille kokkuvõtte on avaldatud 19. aprilli 2007. aasta Euroopa Liidu Teatajas (ELT L 102, lk 14).

2. Vaidlustatud otsus

- 16 Vaidlustatud otsus puudutab Hispaania toortubakaturul sõlmitud ja täidetud kahte horisontaalset kartellikokkulepet.
- 17 Esimene keelatud kokkulepe, mille sõlmisid töötledjad ja Deltafina, seadis eesmärgiks fikseerida igal aastal ajavahemikus 1996–2001 iga toortubakasordi – eri kvaliteedid koos – (kõrgeim) keskmine tarnehind ja jagada ära toortubakasortide ostukogused, mida iga töötledja võis tootjatelt osta (vt eriti vaidlustatud otsuse põhjendused 74–76 ja 276). Aastateks 1999–2001 olid töötledjad ja Deltafina kokku leppinud ka iga toortubakasordi kvaliteediklassi hinnavaheemikus, mis määratleti „külvieelsetele lepingutele” lisatud hinnakirjades ning teistes „täiendavates tingimustes”, nimelt keskmises miinimumhinnas tootja ja tootjate rühma kohta (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 77–83 ja 276).
- 18 Edaspidi nimetatakse eespool punktis 17 kirjeldatud keelatud kokkulepet „töötledjate kokkuleppeks”.

- 19 Vaidlustatud otsuses identifitseeritud teine keelatud kokkulepe puudutas kolme Hispaania põllumajandustootjate liitu, Asociación agraria de jóvenes agricultores (edaspidi „ASAJA”), Unión de pequeños agricultores (edaspidi „UPA”) ja Coordinadora de organizaciones de agricultores y ganaderos (edaspidi „COAG”), ning Hispaania põllumajandusühistute liitu (edaspidi „CCAE”). Selle kokkuleppe eesmärk oli fikseerida igal aastal ajavahemikus 1996–2001 iga toortubakasordi kvaliteediklassi hinnavahe-mikud, mis määratleti „külvieelsetele lepingutele” lisatud hinnakirjades ning teistes „täiendavates tingimustes” (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 77–83 ja 277).
- 20 Edaspidi nimetatakse eespool punktis 19 kirjeldatud keelatud kokkulepet „tootjate esindajate kokkuleppeks”.
- 21 Vaidlustatud otsuses asus komisjon seisukohale, et mõlemad rikkumised on eraldi vaadeldavad kui üks ja vältav EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumine (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 275–277).
- 22 Vaidlustatud otsuse artiklis 1 on märgitud, et töötajate kokkuleppe eest vastutavad töötajad, Deltafina, hageja ja WWTE emaettevõtjad Standard Commercial Corp. (edaspidi „SCC”), Standard Commercial Tobacco Co., Inc. (edaspidi „SCTC”) ja Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd (edaspidi „TCLT”), ning tootjate esindajate kokkuleppe eest vastutavad ASAJA, UPA, COAG ja CCAE (edaspidi koos „tootjate esindajad”).
- 23 Vaidlustatud otsuse artiklis 2 kohustab komisjon neid ettevõtjaid ja tootjate esindajaid artiklis 1 märgitud rikkumised viivitamata lõpetama, kui seda juba tehtud ei ole, ja hoiduma edaspidi mis tahes piiravast tegevusest, millel on sama või samaväärne eesmärk või tagajärg.

- 24 Vaidlustatud otsuse artiklis 3 määras komisjon nendele ettevõtjatele ja tootjate esindajatele trahvid, pidades hagejat solidaarselt vastutavaks Agroexpansiõnile määratud trahvi tasumise eest ning SCC-d, SCTC-d ja TCLT-d solidaarselt vastutavaks WWTE-le määratud trahvi tasumise eest (vt tagapool punktid 61 ja 62).

3. Vaidlustatud otsuse adressaadid

- 25 Vaidlustatud otsuse adressaatide ring on määratletud selle otsuse punktis 2.4 (vaidlustatud otsuse põhjendused 357–400).
- 26 Esiteks märkis komisjon selles punktis, et on tõendatud, et töötledjad ja Deltafina osalesid otseselt töötledjate kokkuleppes ning tootjate esindajad tootjate esindajate kokkuleppes, mistõttu iga nimetatud ettevõtja ja ettevõtjate ühendus „peab tunnustama oma vastutust rikkumises ning on järelilikult [vaidlustatud otsuse] adressaat” (vaidlustatud otsuse põhjendused 357 ja 358) [siin ja edaspidi vaidlustatud otsust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes]. Selle otsuse põhjendustes 359–369 annab ta täpsema hinnangu Deltafina rollile töötledjate kokkuleppes.
- 27 Edasi uurib komisjon tütarettvõtja rikkumise emarettvõtjale süüks panemise küsimust, toonitades, et käesolevas asjas tuleb seda teha kolme ettevõtja puhul, kelleks on Agroexpansiõn, WWTE ja Taes (vaidlustatud otsuse põhjendused 370–400).
- 28 Selles osas meenutab komisjon esiteks põhimõtteid, mida tema hinnangul selles valdkonnas kohaldada tuleb (vaidlustatud otsuse põhjendused 371–374).

29 Eriti toob ta esile järgmist:

- selleks et määratleda, kas emaettevõtja vastutab oma tütarettevõtja õigusvastase tegevuse eest, peab olema võimalik tuvastada, et viimane „ei otsusta oma tegutsemise üle turul sõltumatult, vaid täidab peamiselt emaettevõtja poolt talle antud juhiseid” (Euroopa Kohtu 14. juuli 1972. aasta otsus kohtuasjas 48/69: Imperial Chemical Industries vs. komisjon, EKL 1972, lk 619, punktid 132 ja 133);
- vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale võib juhul, kui emaettevõtja esindab tütarettevõtja kogu kapitali, õiguspäraselt eeldada, et tal on tegelik otsustav mõju tütarettevõtja tegevuse üle (Euroopa Kohtu 25. oktoobri 1983. aasta otsus kohtuasjas 107/82: AEG-Telefunken vs. komisjon, EKL 1983, lk 3151, punkt 50, ja Euroopa Kohtu 16. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-286/98 P: Stora Kopparbergs Bergslags vs. komisjon, EKL 2000, lk I-9925, punkt 29; Üldkohtu 20. aprilli 1999. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-305/94-T-307/94, T-313/94-T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ja T-335/94: Limburgse Vinyl Maatschappij jt vs. komisjon, nn PVC II kohtuotsus, EKL 1999, lk II-931, punktid 961 ja 984);
- seda eeldust kinnitavad „teatud asjadele omased eripärased tegurid”;
- Euroopa Kohtu hinnangul võib emaettevõtja mõjutada niisuguse tütarettevõtja strateegiat, mida ta 100% ei kontrolli, juhul kui tal on rikkumise toimepanemise ajal tütarettevõtja kapitalis enamusosalus (eespool viidatud kohtuotsus Imperial Chemical Industries vs. komisjon, punkt 136) või kui teda teavitatakse „pidevalt” selle tütarettevõtja tegevusest ning ta määrab otse, kuidas tütarettevõtja tegutseb (eespool viidatud kohtuotsus AEG-Telefunken vs. komisjon, punkt 52);

- vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale tähendab konkurentsioiguse kontekstis mõiste „ettevõtja” majandusüksust asjassepuutuva kokkuleppe eseme seisukohast, isegi kui õiguslikus mõttes koosneb see majandusüksus mitmest füüsilisest või juriidilisest isikust (Üldkohtu 20. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas T-9/99: HFB jt vs. komisjon, EKL 2002, lk II-1487, punkt 66, milles viidatakse Euroopa Kohtu 12. juuli 1984. aasta otsusele kohtuasjas 170/83: Hydrotherm Gerätebau, EKL 1984, lk 2999, punkt 11).

30 Teiseks, enne kui täpsemalt uuriti Agroexpansióni ja WWTE asja, märkis komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 375 järgmist:

„Käesolevas asjas kontrollivad (osalus 100% või 90%) neljast Hispaania toortubaka töötlejast kolme rahvusvahelised Ameerika äriühingud. Esinevad ka muud faktilised asjaolud, mis kinnitavad eeldust, et Agroexpansióni ja WWTE teod tuleb süüks panna nende vastava[te]le emaeettevõtja[te]le. Sel juhul tuleb neid kaht äriühingut – emaeettevõtjat ja tema tütareettevõtjat – pidada [vaidlustatud] otsuses tuvastatud rikkumise eest solidaarselt vastutavaks.”

31 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 376 lisab komisjon järgmist:

„[Kuid] pärast vastuväiteteatise saatmist ja isikute ärakuulamist selgus, et toimikus olevate tõendite põhjal ei saa sama järeldust teha Universal [..] ja Universal Leaf [Tobacco Co. Inc.] osaluse kohta Taeses ja Deltafinas. Nimelt, kui [mitte arvestada] sõbralikke suhteid nende emaeettevõtjate ja tütareettevõtjate vahel, siis ei ole toimikus ühtegi tõendit Universal [..] ja Universal Leafi märkimisväärse sekkumise kohta [vaidlustatud otsuses] uuritud faktilistesse asjaoludesse. Seega ei ole nad käesolevas

asjas tehtava otsuse adressaatideks. Sama järeldus tuleb eriti teha Intabex [Netherlands BV] kohta, sest tema 100 % osalus Agroexpansiõnis oli puhtalt finantseering.”

³² Vaidlustatud otsuse põhjendustes 377–386 analüüsib komisjon Agroexpansiõnit ja Dimonit.

³³ Komisjon toob eriti esile, et alates 1997. aasta teisest poolaastast kontrollib hageja Agroexpansiõni täielikult, tehes seda 100 % tütarettevõtja Intabex kaudu (vaidlustatud otsuse põhjendus 377). Ta järeldab sellest, et õiguspäraselt võib järeldada, et hiljemalt sellest hetkest mõjutab hageja otsustavalt Agroexpansiõni tegevust (vaidlustatud otsuse põhjendus 378, esimene lause). Komisjon lisab, et tema toimiku muud materjalid – mida ta kirjeldab vaidlustatud otsuse põhjenduses 379 – kinnitavad „eeldust, [et hageja] võis otsustavat mõjutada” (vaidlustatud otsuse põhjendus 378, teine lause). Vaidlustatud otsuse põhjenduses 380 märkis ta, et eespool esitatust nähtub, et „[hagejat] teavitati tema tütarettevõtja sellest tegevusest, mis on käesoleva otsuse esemeks, ning selle tegevuse taustast, ning et kuna alates 1997. aastast [esindas hageja] kogu tütarettevõtja kapitali, võis ta tegelikult mõjutada tütarettevõtja tegevust”. Vaidlustatud otsuse põhjenduses 382 täpsustab komisjon, et „faktilised asjaolud, millest Agroexpansiõn [hagejale] kirjavahetuses teada andis, pidid kutsuma esile tema vahetu reaktsiooni, milleks oli kas distantseerumine mis tahes võimalikust konkurentsioiguse normide rikkumisest või nõudmine, et Agroexpansiõni juhid lõpetaksid mis tahes võimaliku konkurentsivastase tegevuse”; seejärel tõdeb aga komisjon, et „lõpuks ei [teinud hageja] midagi selle taolist”.

- 34 Lisaks asus komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 381 seisukohale, et põhjendama on hageja argumendid, millele ta tugines vastuväiteteatise vastuses selleks, et tõendada, et Agroexpansión tegutses turul sõltumatult.
- 35 Lõpuks lükkab komisjon tagasi hageja argumendi, et ta on rikkunud mittediskrimineerimise põhimõtet, kuna ta pani hagejale süüks tütaretevõtja rikkumist, jättes Cetarsa emaettevõtjale, Sociedad estatal de participaciones industrialesle (edaspidi „Sepi”) tema tütaretevõtja rikkumise süüks panemata. Komisjon õigustab seda erinevat kohtlemist asjaoluga, et erinevalt sellest, mida väidab hageja, „ei ole tema toimikus [...] tõendeid selle kohta, et Cetarsa ja Sepi oleksid käesoleva asja esemeks oleval teemal otseselt suhelnud”, et „Sepi osalus Cetarsas oli sisuliselt finantseering, mis oli analoogne Intabexi ja Agroexpansióni vahelise suhtega”, et „Cetarsasse (erinevalt Agroexpansiónist) oli koondatud kogu Sepi kontserni tubakatöötlemise tegevus ja samal põhjusel juhitakse seda eraldiseisvalt”, ning lõpuks, et „Cetarsa ei ole Sepi 100 % tütaretevõtja” (vaidlustatud otsuse põhjendus 384).
- 36 Komisjon järeldab nendest erinevatest asjaoludest, et hagejat „tuleb pidada Agroexpansióniga solidaarselt vastutavaks [vaidlustatud otsuses] tuvastatud tegevuse eest, millega viimane tegeles ajavahemikul 1997. aasta teisest poolaastast kuni 10. augustini 2001” (vaidlustatud otsuse põhjendus 386).
- 37 Vaidlustatud otsuse põhjendustes 387–400 uuris komisjon WWTE juhtumit. Ta järeldas, et perioodil 1995 kuni 1998. aasta maini kontrollisid WWTE-d ühiselt SCC (SCTC ja TCLT kaudu) ning WWTE president ja tema perekond; ta toob välja rea asjaolusid, mis tõendavad, et samal perioodil mõjutas SCC „ja/või tema tütaretevõtjad” tegelikult WWTE tegevust Hispaanias (vaidlustatud otsuse põhjendus 391). Perioodi kohta 1998. aasta maist kuni vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni esitab komisjon rea asjaolusid, mis tõendavad, et alates 1998. aasta maist oli SCC-l kas vahetult või TCLT

ja SCTC kaudu ainukontroll WWTE üle ning et ta mõjutas otsustavalt tema kaubandusstrateegiat. Ta lisab, et „SCC poolt vastuväiteteatise vastuses esitatud argumendid ei ole sellised, mis [lubaksid] teha selle kohta teistmoodi järelduse” (vaidlustatud otsuse põhjendus 399). Arvestades neid erinevaid asjaolusid, järeldas komisjon, et hiljemalt alates 1996. aastast mõjutas „SCC ja/või tema tütarettvõtjad SCTC ja TCLT” tegelikult otsustavalt WWTE kaubandusstrateegiat ning neid tuleb seetõttu pidada solidaarselt vastutavaks WWTE-le süüks pandud tegevuse eest ja nad on seega vaidlustatud otsuse adressaadid (vaidlustatud otsuse põhjendus 400).

4. *Trahvide kindlaksmääramine*

- 38 Komisjon uurib vaidlustatud otsuse adressaatidele määratavate trahvide küsimust selle otsuse põhjendustes 404–458.
- 39 Komisjon määras trahvid kindlaks rikkumiste raskuse ja kestuse alusel ehk kahe kriteeriumi alusel, mis on sõnaselgelt välja toodud nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [EÜ] artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 23 lõikes 3 ja määruse nr 17 – mis vaidlustatud otsuse kohaselt oli kohaldatav rikkumiste toimepanemise ajal – artikli 15 lõikes 2 (vaidlustatud otsuse põhjendused 404 ja 405).
- 40 Iga adressaadi trahvisumma kindlaksmääramiseks kohaldas komisjon meetodit, mis on määratletud suunistes määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja [ST] artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (EÜT 1998, C 9, lk 3; ELT

eriväljaanne 08/01, lk 171; edaspidi „suunised”) artikli 15 lõikes 2, kuigi ta sellele otseselt ei viidanud. Vaidlustatud otsuses hindas komisjon ka seda, kas ja millises ulatuses täitsid adressaadid koostööteatise sätestatud nõudeid.

Trahvide lähtesumma

- 41 Kõigepealt kvalifitseeris komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 414 rikkumised „väga rasketeks” rikkumisteks, olles selle otsuse põhjendustes 408–413 uurinud rikkumise laadi, tegelikku mõju turule, geograafilise turu ulatust ja asjaomase kaubaturu suurust.
- 42 Edasi märkis komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 415, et „arvesse tuleb võtta iga ettevõtja osakaalu ja järelikult nende ebaseadusliku tegevuse tegelikku mõju konkurentsile, et igale ettevõtjale määratud trahvi hoiatav mõju oleks proportsionaalne tema panusega karistatavasse õigusvastasesse tegevusse”.
- 43 Nii eristab komisjon esiteks töötajate kokkulepet (vaidlustatud otsuse põhjendused 416–424) ja teiseks tootjate esindajate kokkulepet (vaidlustatud otsuse põhjendused 425–431).
- 44 Esiteks, mis puudutab töötajate kokkulepet, siis leiab komisjon, et „trahvid tuleb astmestada vastavalt iga isiku panusele õigusvastasesse tegevusse ja nende positsioonile asjaomasel turul” (vaidlustatud otsuse põhjendus 416).

- 45 Selle kohta märgib komisjon, et „Deltafinale tuleks määrata kõige kõrgem lähtesumma, kuna Deltafinal oli Hispaania töödeldud toortubaka peamise ostjana turul eriti tähtis roll” (vaidlustatud otsuse põhjendus 417).
- 46 Töötlejate osas asus komisjon seisukohale, et nende „panust” õigusvastasesse tegevusse „võib suures osas sarnaseks pidada” (vaidlustatud otsuse põhjendus 418). Tema hinnangul tuleb aga arvesse võtta iga töötleja erinevat suurust ja turuosa ning selle alusel jagada nad kolme kategooriasse.
- 47 Esimesse kategooriasse, mis oli n-ö eriline, liigitab komisjon Cetarsa, tuginedes asjaolule, et see on „ülekaalukalt esimene töötleja Hispaanias” ning seetõttu tuleb talle määrata kõige kõrgem lähtesumma (vaidlustatud otsuse põhjendus 419). Teise kategooriasse liigitab ta Agroexpansióni ja WWTE, tuginedes sellele, et neil on mõlemal umbes 15 % turuosa ning seetõttu tuleb neile määrata sama lähtesumma (vaidlustatud otsuse põhjendus 420). Lõpuks liigitab ta kolmandasse kategooriasse Taese, põhjusel et tal on vaid 1,6 % turuosa ning seetõttu tuleb talle määrata kõige väiksem lähtesumma (vaidlustatud otsuse põhjendus 421).
- 48 Teiseks, et tagada trahvi hoiatav mõju, otsustas komisjon lisaks kohaldada WWTE lähtesumma suhtes kordajat 1,5 ehk suurendada trahvi 50 % ja Agroexpansióni lähtesumma suhtes kordajat 2 ehk suurendada trahvi 100 % (vaidlustatud otsuse põhjendus 423). Kuigi nendel kahel töötlejal oli Hispaania toortubaka ostu turul suhteliselt väike turuosa, kuulusid nad komisjoni hinnangul rahvusvahelistesse kontsernidesse, millel on oluline majanduslik ja rahaline jõud, ning „lisaks” „tegutsesid oma vastavate emattevõtjate määravate juhtnööride kohaselt” (vaidlustatud otsuse põhjendus 422).

49 Neid erinevaid asjaolusid arvesse võttes määras komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 424 kindlaks töötajate ja Deltafina trahvi lähtesummad järgmiselt:

- Deltafina: 8 000 000 eurot;

- Cetarsa: 8 000 000 eurot;

- Agroexpansión: 1 800 000 eurot x 2 = 3 600 000 eurot;

- WWTE: 1 800 000 eurot x 1,5 = 2 700 000 eurot;

- Taes: 200 000 eurot.

50 Komisjon asus tootjate esindajate kokkuleppe osas seisukohale, et igale neist tuleb määrata sümboolne trahv 1 000 eurot (vaidlustatud otsuse põhjendused 425 ja 430). Ta õigustab oma seisukohta sellega, et „standardlepingute kollektiivseid läbirääkimisi reguleeriv õiguslik raamistik võis tekitada olulisi kahtlusi tootjate esindajate ja töötajate tegevuse seaduslikkuse suhtes selles väga spetsiifilises standardlepingute kollektiivsete läbirääkimiste kontekstis” (vaidlustatud otsuse põhjendus 428), tuginedes selles küsimuses vaidlustatud otsuse põhjenduses 427 esitatud teatud asjaoludele. Ta märgib ka, et „lisaks olid nende standardlepingute läbirääkimiste toimumine ja tulemused üldiselt teada ja [...] enne käesoleva menetluse algatamist ei seadnud ükski ametiasutus kahtluse alla nende vastavust ühenduse või Hispaania õigusele” (vaidlustatud otsuse põhjendus 429).

Trahvide põhisumma

51 Vaidlustatud otsuse põhjendustes 432 ja 433 uuris komisjon töötlejatele ja Deltafinale süüks pandud rikkumise kestuse küsimust. Ta määras selleks kestuseks viis aastat ja neli kuud, mis kvalifitseerus pikaajaliseks rikkumiseks. Seetõttu suurendas ta iga töötleja ja Deltafina trahvi lähtesummat 50 %.

52 Seega määrati järgmised trahvi põhisummad:

- Deltafina: 12 000 000 eurot;

- Cetarsa: 12 000 000 eurot;

- Agroexpansión: 5 400 000 eurot;

- WWTE: 4 050 000 eurot;

- Taes: 300 000 eurot;

- ASAJA: 1 000 eurot;

- UPA: 1 000 eurot;

- COAG: 1 000 eurot;

- CCAE: 1 000 eurot (vaidlustatud otsuse põhjendus 434).

Raskendavad ja kergendavad asjaolud

- ⁵³ Deltafina trahvi põhisummat suurendati raskendavate asjaolude tõttu 50%, kuna sellel ettevõtjal oli töötajate kokkuleppes eestvedaja roll (vaidlustatud otsuse põhjendused 435 ja 436).
- ⁵⁴ Kergendavate asjaoludena märkis komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 437 ära, et „samu tegureid, mis on välja toodud [vaidlustatud otsuse] põhjendustes 427–429, [võis] kohaldada ka töötajate tegevusele ainult osas, mis puudutas nende avalikke läbirääkimisi ja tüüplepingute sõlmimist (muu hulgas läbirääkimised hinnavahemike ja täiendavate tingimuste üle) tootjate esindajatega”.
- ⁵⁵ Mis puudutab töötajate sõlmitud „salajasi” kokkuleppeid toortubaka (kõrgeima) keskmise tarnehinna ja iga sordi ostukoguste kohta, siis lisab komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 438, et töötajate tegevus „läks selgelt kaugemale sellest, mis oli

lubatud kohaldatava õigusliku raamistikuga, mida kohaldati tootjate esindajatega avalike läbirääkimiste pidamise ja kokkulepete sõlmimise suhtes”. Ta tunnistab aga, et „tootjate esindajate ja töötajate avalikel läbirääkimistel fikseeriti vähemalt teatud ulatuses põhilised lähtepunktid (eriti see, millistel juhtudel tegutsetakse koos ja võetakse ühine seisukoht), mille alusel võisid töötajad lisaks avalikel läbirääkimistel ühise seisukoha väljendamisele kujundada salajase strateegia (kõrgeima) keskmise tarnehinna ja koguste suhtes”.

- 56 Arvestades eespool punktides 54 ja 55 nimetatud asjaolusid, otsustas komisjon vähendada töötajatele ja Deltafinale määratud trahvide põhisummasid 40% (vaidlustatud otsuse põhjendus 438). Agroexpansiõni trahvi põhisummaks sai seega 3 240 000 eurot (vaidlustatud otsuse põhjendus 439).

Määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 sätestatud trahvi ülempiir

- 57 Vaidlustatud otsuse põhjendustes 440–447 uuris komisjon, kas erinevatele adressaartidele välja arvatud trahvi põhisummasid tuleb kohandada nii, et need ei ületaks määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 sätestatud trahvi ülempiiri 10% käibest.
- 58 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 441 märkis komisjon, et kui asjassepuutuvad äriühingud kuuluvad kontserni ja on tõendatud, et nende äriühingute emaettevõtjad on neid otsustavalt mõjutanud ning järelikult on emaettevõtjad solidaarselt vastutavad

nende tütarettevõtjatele määratud trahvide tasumise eest, tuleb trahvi ülempiiri kindlaksmääramisel aluseks võtta kontserni ülemaailmne käive.

- 59 Pärast seda, kui komisjon oli vaidlustatud otsuse põhjenduses 442 meenutanud, et hageja oli solidaarselt vastutav Agroexpansiõnile määratud trahvi tasumise eest, märkis ta selle otsuse põhjenduses 446, et seda trahvisummat ei tule kohandada, sest hageja konsolideeritud käive oli 2003. aastal 1 271 700 000 Ühendriikide dollarit (USD). Seega jäi Agroexpansiõni trahviks enne koostööteatise kohaldamist 3 240 000 eurot (vaidlustatud otsuse põhjendus 447).

Koostööteatise kohaldamine ja lõplikud trahvisummad

- 60 Vaidlustatud otsuse põhjendustes 448–456 käsitles komisjon töötlejatele ja Deltafinale koostööteatise kohaldamise küsimust. Ta vähendas Agroexpansiõni trahvi koostööteatise punkti D lõike 2 esimese taande alusel 20% (vaidlustatud otsuse põhjendus 454).
- 61 Määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 alusel määras komisjon järgmised trahvid:

– Deltafina: 11 880 000 eurot;

- Cetarsa: 3 631 500 eurot;

- Agroexpansión: 2 592 000 eurot;

- WWTE: 1 822 500 eurot;

- Taes: 108 000 eurot;

- ASAJA: 1 000 eurot;

- UPA: 1 000 eurot;

- COAG: 1 000 eurot;

- CCAE: 1 000 eurot (vaidlustatud otsuse põhjendus 458).

⁶² Hageja tunnistati solidaarselt vastutavaks Agroexpansiónile määratud trahvi maksmise eest ning SCC, SCTC ja TCLT solidaarselt vastutavateks WWTE-le määratud trahvi tasumise eest (vaidlustatud otsuse põhjendus 458 ja artikkel 3).

Menetlus ja poolte nõuded

- 63 21. jaanuaril 2005 esitasid SCC, SCTC ja TCLT hagiavalduse vaidlustatud otsuse tühistamise nõudes (kohtuasi T-24/05) ja WWTE hagiavalduse, milles ta palus vähendada talle selle otsusega määratud trahvi (kohtuasi T-37/05).
- 64 22. jaanuaril 2005 esitas ka Agroexpansión hagiavalduse, milles ta palus vähendada talle vaidlustatud otsusega määratud trahvi (kohtuasi T-38/05).
- 65 Hageja esitas käesoleva kohtuasja algatamiseks hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 28. jaanuaril 2005.
- 66 1. augustil 2005 Üldkohtu kantseleisse esitatud kirjas palus hageja liita käesolev kohtuasi kohtuasjadega T-24/05, T-37/05 ja T-38/05.
- 67 Komisjon leidis Üldkohtu kohtukantseleile 7. septembril 2005 saadetud kirjas, et nelja asja liitmine ei paranda tema hinnangul oluliselt menetluse tõhusust ja et ta laseb kohtul otsustada, kas kohtuasjade liitmise taotlus rahuldada või mitte.
- 68 Üldkohus kohtuasjade liitmise taotlust ei rahuldanud.
- 69 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Üldkohus (neljas koda) algatada suulise menetluse ja palus komisjonil kodukorra artiklis 64 sätestatud menetlust korraldavate meetmete raames vastata teatud küsimustele. Komisjon täitis selle nõude ettenähtud tähtajal.

70 Poolte kohtukõned ja Üldkohtu esitatud küsimustele antud vastused kuulati ära 17. juuni 2009. aasta kohtuistungil.

71 Hageja palub Üldkohtul:

- tühistada vaidlustatud otsuse artiklid 1, 3 ja 5 teda puudutavas osas;
- teise võimalusena vähendada trahvisummat, mille komisjon määras Agroekspansiõnile ja solidaarvastutuse alusel ka talle;
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

72 Komisjon palub Üldkohtul:

- jätta hagi rahuldamata, välja arvatud kolmas väide, millega tuleb osaliselt nõustuda;
- jätta hageja kohtukulud tema enda kanda ja mõista hagejalt välja osa tema kohtukuludest, või teise võimalusena jätta mõlema poole kohtukulud nende endi kanda.

Õiguslik käsitus

- 73 Hagiavalduse põhjendamiseks esitab hageja neli väidet:
- esiteks, rikutud on EÜ artikli 81 lõiget 1, määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiget 2 ja proportsionaalsuse põhimõtet;
 - teiseks, rikutud on võrdse kohtlemise ja isikuliku vastutuse põhimõtet;
 - kolmandaks, rikutud on proportsionaalsuse ja isikuliku vastutuse põhimõtet ning määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiget 2;
 - ja neljandaks, rikutud on õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet.
- 74 Kohtuistungil esitas hageja veel ühe väite, mille kohaselt on rikutud põhjendamiskohustust.
- 75 Esimene, teine ja viies väide toetavad sisuliselt nõuet, milles palutakse vaidlustatud otsus osaliselt tühistada. Kolmas ja neljas väide toetavad seda otsust muutva kohtuotsuse tegemise nõuet.

76 Viiendat väidet uuritakse pärast esimest ja kolmandat väidet pärast neljandat väidet.

1. Esimene väide, mille kohaselt on rikutud EÜ artikli 81 lõiget 1, määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiget 2 ja proportsionaalsuse põhimõtet

Poolte argumentid

77 Hageja väidab, et komisjon on teinud ilmse vea, tuvastades, et rikkumise jooksul mõjutas ta otsustavalt Agroexpansióni ja järeldades, et seetõttu on ta rikkumise eest solidaarselt vastutav. Seega ei olnud hageja hinnangul komisjonil õigust esiteks teda kvalifitseerida vaidlustatud otsuse adressaadiks ja teiseks võtta määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 sätestatud 10% ülempiiri kohaldamisel aluseks tema kogukäivet.

78 Nende argumentide toetuseks märgib hageja esiteks, et väljakujunenud kohtupraktikast ja komisjoni otsustuspraktikast tuleneb, et ainult sellest, et emaettevõtja esindab kogu tütaretevõtja aktsiakapitali, ei piisa, et talle omistada vastutus tütaretevõtja rikkumise eest. Lisaks peab olema selgelt tõendatud, et emaettevõtja osales otseselt asjassepuutuvas õigusvastases tegevuses, et ta on vastutav selle täideviimise eest, et ta osales kartellikoosolekutel või oli rikkumisega otseselt seotud, näiteks sellega, et ta andis tütaretevõtjale juhtnõore see toime panna. Hageja viitab eriti eespool punktis 29 viidatud kohtuotsuse Stora Kopparbergs Bergslags vs. komisjon punktidele 28 ja 29.

- 79 Teiseks väidab hageja, et komisjoni poolt vaidlustatud otsuse põhjenduses 379 viidatud asjaolud ei tõenda, et ta teostas otsustavat mõju Agroexpansiõni üle. Ta vaidleb eriti vastu komisjoni argumendile, et teda teavitati asjassepuutuvast õigusvastasest tegevusest.
- 80 Selles küsimuses vaidleb hageja kõigepealt vastu sellele, et ta sai „tegevusaruandeid” ja „tehinguaruandeid”, mida mainitakse otsuse selles põhjenduses. Ta märgib, et neid aruandeid tõlgiti süstemaatiliselt inglise keelde selleks, et hõlbustada Agroexpansiõni ühe juhatuse liikme T. poolt tema ülesannete täitmist, sest viimane ei rääkinud hispaania keelt. Ta vaidleb vastu sellele, et T. oli nimetatud juhatuse liikmeks selleks, et ta esindaks kontserni Dimon huve, ja täpsustab, et ta vabastati ka ajutiselt kõigist kohustustest kontsernis hagi tõttu, mille ta Intabexi endiste aktsionäride vastu esitas.
- 81 Edasi vaidleb hageja vastu argumendile, mis on esitatud samas põhjenduses, et esineb mitu näidet Agroexpansiõni kirjadest, milles teda informeeritakse vaidlusalusest õigusvastasest tegevusest. Mis puudutab täpsemalt Agroexpansiõni tegevdirektori B. 14. detsembri 1998. aasta faksi, siis saadeti see mitte hagejale, vaid D-le, kes oli „Dimon International, Inc. finantsosakonna töötaja”, ning see puudutas vaid Agroexpansiõni ja Deltafina vahel sõlmitud töödeldud tubaka müügilepingu küsimusi. B. poolt S-le 30. oktoobril 2000 saadetud elektronkirja peamine eesmärk oli aga informeerida viimast tubakatootjate streigi ohust. Lisaks märgib hageja, et S. tööandja ei olnud mitte tema, vaid Dimon International Services, et ta tegeles töödeldud tubaka müügi koordineerimisega Euroopas ja et ta ei olnud kontserni Dimon kuuluva ühegi äriühingu juhatuses või juht. Samad põhjendused kehtivad ka 9. mail 2001 B. poolt S-ile saadetud elektronkirja kohta.

- 82 Viimaseks, mis puudutab vaidlustatud otsuse põhjenduses 379 viidatud muid kirju, siis ükski neist ei viita otseselt või kaudselt vaidlusalusele õigusvastasele tegevusele või Agroexpansióni Hispaania toortubaka ostutegevusele.
- 83 Kolmandaks kinnitab hageja, et Agroexpansió tegeles Hispaania toortubaka ostuturul alati sõltumatu majandusüksusena, määratledes ise oma kaubanduspoliitika.
- 84 Olles meenutanud, et Agroexpansiónil oli „kohapealne juhatus”, tugineb hageja selle kinnituse toetuseks järgmistele asjaoludele:
- 18. novembril 1997, mil ta Intabexi kaudu omandas 100% osaluse Agroexpansióni aktsiakapitalis, otsustati ametisse jätta selle juhid, eelkõige B, kes oli selle äriühingu asutaja-aktsionär ja tegevdirektor (kuni 2004. aasta detsembrini);
 - vastavalt samal kuupäeval Agroexpansióni ja B. vahel sõlmitud „juhtimislepingule” (edaspidi „juhtimisleping”) võis toortubaka ostutehinguid teha ning selle äriühingu toortubaka ostupoliitika määratleda B. ja poliitikat võis ellu viia üksnes tema;
 - B. poolt toortubaka ostuotsuste tegemiseks ei pidanud ta saada Agroexpansióni juhatuse eelnevat nõusolekut või hilisemat heakskiitu;
 - B. on Agroexpansióni juhatuse ainus liige, kes osales teiste töötajatega või toortubaka tootjatega toimunud koosolekutel;

- ükski Agroexpansióni neljast juhatuse liikmest ei olnud samal ajal hageja juhatuse liige ega kuulunud tema juhtorganitesse;
- ta ei andnud Agroexpansiónille mingeid korraldusi või juhtnõore seoses eespool nimetatud koosolekutega või tema ostupoliitikaga;
- ta ei kehtestanud kunagi mingeid kontrollimehhanisme Agroexpansióni ostutegevuse kontrollimiseks.

85 Komisjon palub, et esimene väide lükataks tagasi.

86 Esiteks kinnitab komisjon, et kohtupraktikast ja tema otsustuspraktikast tuleneb, et kui emaettevõtja esindab kogu tütarettevõtja aktsiakapitali, võib eeldada, et ta tegelikult mõjutab otsustavalt tütarettevõtja kaubandustegevust ja teda võib seega pidada vastutavaks tütarettevõtja toime pandud rikkumise eest. Komisjon ei ole seega kohustatud esitama täiendavaid tõendeid. Komisjon täpsustab, et emaettevõtja võib selle eelduse ümber lükata, kui ta esitab piisavalt tõendeid, mis näitavad, et tema tütarettevõtja tegutseb tegelikult turul sõltumatult.

87 Teiseks vaidleb komisjon vastu sellele, et hageja on seda käesolevas asjas tõendanud. Tema hinnangul ei ole see, et Agroexpansiónil on oma kohapealne juhatuse, iseenesest piisav, et tõendada tema sõltumatut tegutsemist, ning märgib, et juhtimislepingu kohaselt on B. kohustatud tegutsema vastavalt „süsteemidele” ja „protseduuridele”, mille määrab kindlaks selle äriühingu juhatuse.

- 88 Kolmandaks väidab komisjon, et tema toimikus on tõendeid, mis kinnitavad, et hageja mõjutas tegelikult otsustavalt Agroexpansióni tegevust. Ta väidab muu hulgas, et T. nimetati Agroexpansióni juhatuse liikmeks selleks, et ta esindaks seal kontserni Dimon huve ning et ei ole usutav – arvestades tema rolli olulisust selles kontsernis –, et ta ei teavitanud kunagi hagejat „tegevusaruannetest” ja „tehinguaruannetest”, mida mainitakse vaidlustatud otsuse põhjenduses 379. Komisjon lisab, et lisaks nendele aruannetele tuleneb erinevatest kirjadest, millele selles põhjenduses viidatakse, et Agroexpansióin informeeris hagejat asjassepuutuvast õigusvastasest tegevusest. Lõpuks tuleneb selles samas põhjenduses viidatud muudest dokumentidest selgelt, et hageja mõjutas otsustavalt Agroexpansióni teatud peamisi kaubandustegevuse valdkondi, nagu Cetarsa ja Deltafinaga lepingute läbirääkimine ja nende täitmine, ning et tema tüdrettevõtja teavitas teda müügitingimustest ja Hispaanias tootubaka sektoris kehtivatest õigusnormidest.

Üldkohtu hinnang

- 89 Tuleb meenutada, et konkurentsioigus reguleerib ettevõtjate tegevust (Euroopa Kohtu 7. jaanuari 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P: Aalborg Portland jt vs. komisjon, EKL 2004, lk I-123, punkt 59) ja et ettevõtja mõiste hõlmab mis tahes majandustegevusega tegelevat üksust, sõltumata selle üksuse õiguslikust vormist ja rahastamisviisist (Euroopa Kohtu 28. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P – C-208/02 P ja C-213/02 P: Dansk Rørandustri jt vs. komisjon, EKL 2005, lk I-5425, punkt 112).
- 90 Kohtupraktikas on samuti täpsustatud, et ettevõtjat tuleb selles kontekstis mõista majandusüksusena isegi siis, kui see majandusüksus koosneb õiguslikult mitmest füüsilisest või juriidilisest isikust (Euroopa Kohtu 14. detsembri 2006. aasta otsus

kohtuasjas C-217/05: Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio, EKL 2006, lk I-11987, punkt 40, ja Üldkohtu 15. septembri 2005. aasta otsus kohtuasjas T-325/01: DaimlerChrysler vs. komisjon, EKL 2005, lk II-3319, punkt 85).

- 91 Kui see majandusüksus rikub konkurentsieeskirju, tuleb tal isikliku vastutuse põhimõtte alusel ka selle rikkumise eest vastutada (vt selle kohta Euroopa Kohtu 8. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas C-49/92 P: komisjon vs. Anic Partecipazioni, EKL 1999, lk I-4125, punkt 145; 16. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-279/98 P: Cascades vs. komisjon, EKL 2000, lk I-9693, punkt 78, ja 11. detsembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-280/06: ETI jt, EKL 2007, lk I-10893, punkt 39).
- 92 Mis puudutab küsimust, millises olukorras võib karistada juriidilist isikut, kes ei ole rikkumise toimepanija, siis tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et tütarettevõtja tegevuse võib emaettevõtjale süüks panna muu hulgas siis, kui tütarettevõtja – olgugi et tal on eraldi õigusvõime – ei otsusta oma tegutsemise üle turul sõltumatult, vaid rakendab peamiselt talle emaettevõtja poolt antud juhiseid (eespool punktis 29 viidatud kohtuotsus Imperial Chemical Industries vs. komisjon, punktid 132 ja 133; 14. juuli 1972. aasta otsus kohtuasjas 52/69: Geigy vs. komisjon, EKL 1972, lk 787, punkt 44, ja 21. veebruari 1973. aasta otsus kohtuasjas 6/72: Europemballage ja Continental Can vs. komisjon, EKL 1973, lk 215, punkt 15), arvestades eelkõige majanduslikke, organisatsioonilisi ja õiguslikke sidemeid, mis ühendavad neid kahte õiguslikku üksust (vt analoogia alusel eespool punktis 89 viidatud kohtuotsus Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, punkt 117, ja eespool punktis 91 viidatud kohtuotsus ETI jt, punkt 49).
- 93 Sellises olukorras on emaettevõtja ja tütarettevõtja sama majandusüksus ja nad moodustavad seega ühe ettevõtja käesoleva kohtuotsuse punktides 89 ja 90 viidatud kohtupraktika tähenduses. Seega võib komisjon trahve määrava otsuse emaettevõtjale adresseerida seetõttu, et emaettevõtja ja tema tütarettevõtja kujutavad endast ühte ettevõtjat EÜ artikli 81 tähenduses, mitte seetõttu, et emaettevõtja ja tema tütarettevõtja

vahel on rikkumisele ässitav side või et emaettevõtja on lausa rikkumisest osa võtnud (Üldkohtu 12. detsembri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-112/05: Akzo Nobel jt vs. komisjon, EKL 2007, lk II-5049, punkt 58).

- ⁹⁴ Samuti tuleneb kohtupraktikast, et komisjon ei saa piirduda ainult selle tuvastamisega, et emaettevõtja on võimeline tütaretevõtja tegevust otsustavalt mõjutama, vaid ta peab kontrollima, kas seda mõju ka tegelikult avaldati (vt selle kohta eespool punktis 29 viidatud kohtuotsused Imperial Chemical Industries vs. komisjon, punkt 137, ja AEG-Telefunken vs. komisjon, punkt 50).
- ⁹⁵ Niisuguses spetsiifilises olukorras, kus emaettevõtja esindab 100% sellise tütaretevõtja kapitalist, kes on toime pannud konkurentsioiguse rikkumise, võib esiteks emaettevõtja selle tütaretevõtja tegevust otsustavalt mõjutada (vt selle kohta eespool punktis 29 viidatud kohtuotsus Imperial Chemical Industries vs. komisjon, punktid 136 ja 137) ning teiseks kehtib lihtne eeldus, et emaettevõtja ka tegelikult mõjutab otsustavalt oma tütaretevõtja tegevust (vt selle kohta eespool punktis 29 viidatud kohtuotsus AEG-Telefunken vs. komisjon, punkt 50, ja PVC II kohtuotsus, punktid 961 ja 984).
- ⁹⁶ Seega võib komisjon eeldada, et emaettevõtja mõjutab otsustavalt tütaretevõtja kaubandusstrateegiat, kui ta tõendab, et emaettevõtja esindab kogu tütaretevõtja kapitali. Komisjon saab sel juhul pidada emaettevõtjat tütaretevõtjale määratud trahvi maksmise eest solidaarselt vastutavaks, v.a kui see emaettevõtja – kelle kohustus on see eeldus ümber lükata – esitab piisavalt tõendeid, et tema tüharetevõtja tegutseb turul sõltumatult (vt selle kohta eespool punktis 29 viidatud kohtuotsus Stora Kopparbergs Bergslags vs. komisjon, punkt 29).

- 97 Kuigi on tõsi, et Euroopa Kohus tugines eespool punktis 29 viidatud kohtuotsuse *Stora Kopparbergs Bergslags vs. komisjon* punktides 28 ja 29 lisaks 100% osalusele tütar-ettevõtja kapitalis ka muudele asjaoludele, nagu see, et emaettevõtja mõju tütar-ettevõtja kaubandustrateegiale ei vaidlustatud ja äriühinguid esindati haldusmenetluses koos, tõstis Euroopa Kohus need asjaolud esile siiski üksnes eesmärgiga tuua välja kõik tõendid, millele Üldohus oli oma põhjendused rajanud, mitte eesmärgiga seada eespool punktis 95 nimetatud eelduse kohaldamise võimalust sõltuvusse sellest, kas on esitatud täiendavaid tõendeid emaettevõtja tegeliku otsustava mõjutamise kohta (Üldkohtu 8. oktoobri 2008. aasta otsus kohtuasjas T-69/04: *Schunk ja Schunk Kohlenstoff-Technik vs. komisjon*, EKL 2008, lk II-2567, punkt 57).
- 98 Lõpuks tuleb täpsustada, et eeldust, mis kehtib kogu kapitali esindamise korral, võib kohaldada mitte ainult juhul, kui näiteks emaettevõtja ja tütar-ettevõtja vahel esineb otsene side, vaid ka juhul, nagu käesolevas asjas, kui see suhe on kaudne, toimides vahetasandi tütar-ettevõtja kaudu.
- 99 Veel tuleb meenutada, et vastavalt määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikele 2 võib komisjon otsusega määrata ettevõtjatele või ettevõtjate ühendustele EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumise eest trahvi, mis ei ületa 10% iga rikkumises osalenud ettevõtte eelneva majandusaasta käibest. Sama säte on kehtestatud määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2.
- 100 Selles sättes nimetatud käive on määruse nr 17 artikli 15 lõiget 2 puudutava väljaku-
junenud kohtupraktika kohaselt asjassepuutuva ettevõtte – st ettevõtja, kellele rikku-
mine süüks pandi ja kelle vastutus seega tuvastati (Üldkohtu 20. märtsi 2002. aasta ot-
sus kohtuasjas T-31/99: *ABB Asea Brown Boveri vs. komisjon*, EKL 2002, lk II-1881,
punkt 181, ja 4. juuli 2006. aasta otsus kohtuasjas T-304/02: *Hoek Loos vs. komisjon*,
EKL 2006, lk II-1887, punkt 116) – kogukäive (Euroopa Kohtu 7. juuni 1983. aasta ot-
sus liidetud kohtuasjades 100/80-103/80: *Musique Diffusion française jt vs. komisjon*,

EKL 1970, lk 1825, punkt 119; Üldkohtu 29. aprilli 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-236/01, T-239/01, T-244/01-T-246/01, T-251/01 ja T-252/01: Tokai Carbon jt vs. komisjon, EKL 2004, lk II-1181, punkt 367, ja 8. juuli 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00: JFE Engineering jt vs. komisjon, EKL 2004, lk II-2501, punkt 533).

- 101 Mis puudutab määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 märgitud mõistet „eelmise aasta käive”, siis tuleb seda mõista kui viidet selle majandusaasta käibe, mis eelnes komisjoni otsuse vastuvõtmisele, välja arvatud juhul, kui esineb eripärane olukord – millega käesolevas asjas tegu ei ole –, kus viimase majandusaasta käive ei anna mingit kasulikku teavet ettevõtja tegeliku majandusliku olukorra ega selle kohta, milline oleks talle määratava trahvi sobiv tase (vt Euroopa Kohtu 7. juuni 2007. aasta otsus kohtuasjas C-76/06 P: Britannia Alloys & Chemicals vs. komisjon, EKL 2007, lk I-4405, punktid 25, 29 ja 30).
- 102 Seega küsimus, millele väite käesolevas osas vastata tuleb, on see, kas komisjon võis põhjendatult järeldada, et käesolevas asjas kuulus asjassepuutuvasse ettevõttesse Agroexpansión ja kontserni, millesse ta kuulus, hierarhia tipus olev emaettevõtja, st hageja. Kui sellele küsimusele saab vastata jaatavalt, tuleb asuda seisukohale, et arvestades eespool punktides 99–101 esitatud põhimõtteid, võttis komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 442 ja 446 ülempiiri 10% käibest kohaldamisel õigesti arvesse hageja konsolideeritud käivet 2003. aastal.
- 103 Selle küsimuse uurimiseks tuleb kõigepealt kindlaks teha, millised on kriteeriumid, millest komisjon lähtus vaidlustatud otsuses tütaretevõtja toime pandud rikkumise süüks panemisel emaettevõtjale, ja kas need kriteeriumid on vastuolus kohtupraktikas selles valdkonnas kehtestatud põhimõtetega, ning lõpuks kontrollida, kas komisjon on neid kriteeriume õigesti kohaldanud, järeldades, et Agroexpansión ja hageja moodustavad ühe majandusüksuse.

Kriteeriumid, millest komisjon vaidlustatud otsuses lähtus, et tütarettevõtja toime pandud rikkumine süüks panna emaettevõtjale

- ¹⁰⁴ Vaidlustatud otsusest nähtub, et emaettevõtjale tütarettevõtja poolt toime pandud rikkumise süüks panemisel ja seetõttu emaettevõtja lisamisel selle otsuse adressaatide hulka ning tütarettevõtjale määratud trahvi tasumise eest tema solidaarselt vastutavaks tunnistamisel oli komisjoni arutluskäik järgmine.
- ¹⁰⁵ Komisjon lähtus eeldusest, et selline süüks panemine on võimalik, kuna emaettevõtja ja tütarettevõtja moodustavad ühe ja sama majandusüksuse ning seetõttu ka ühe ettevõtja EÜ artikli 81 tähenduses (vt vaidlustatud otsuse põhjendus 374).
- ¹⁰⁶ Keskne asjaolu, millele komisjon tugines, et tuvastada, et emaettevõtja ja tütarettevõtja sellises suhtes on, oli viimase turul tegutsemise sõltumatuse puudumine (vt vaidlustatud otsuse põhjendus 371); selle sõltumatuse puudumise tõttu mõjutaski emaettevõtja tütarettevõtja tegevust „otsustavalt” (vt vaidlustatud otsuse põhjendused 18, 372, 373, 378, 380, 381, 383, 391, 392, 397, 399, 400, 422 ja 441).
- ¹⁰⁷ Komisjon oli seisukohal, et ei piisa, kui ta tuvastab, et emaettevõtja võis oma tütar-ettevõtja tegevust otsustavalt mõjutada, vaid ta oli kohustatud ka tõendama, et seda mõju tegelikult avaldati (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 18, 376, 384, 391, 392, 397, 399 ja 400).

- 108 Nii tuleneb muu hulgas vaidlustatud otsuse põhjendusest 384, et komisjoni hinnangul ei tulnud Sepile süüks panna tema peaaegu et 80 % osalusega tütarettevõtja Cetarsa toime pandud rikkumist, sest tema toimikus ei olnud ühtki tõendit selle kohta, et viimane ei otsustanud oma turul tegutsemise üle sõltumatult.
- 109 Samuti tuleneb vaidlustatud otsuse põhjendusest 18, et põhjus, miks komisjon ei pidanud Universalit ega tema 100 % osalusega tütarettevõtjat Universal Leaf vastutavaks viimase 90 % osalusega tütarettevõtja Taes rikkumise eest, oli piisavate tõendite puudumine selle kohta, et nad Taesi tegelikult otsustavalt mõjutasid.
- 110 Perioodi osas enne 1998. aasta maid kohaldas komisjon WWTE emaettevõtjate suhtes samu põhimõtteid. Nii oli ta esimene ülesanne tõendada, et emaettevõtjad, WWTE president ja tema perekonna kaks liiget kontrollisid ühiselt WWTE-d ning ta jõudis järeldusele, et nad võisid selle äriühingu tegevust otsustavalt mõjutada (vt vaidlustatud otsuse põhjendused 388–391). Seejärel tõendas ta, tuginedes vaidlustatud otsuse põhjenduses 391 loetletud reale tõenditele, et need emaettevõtjad mõjutasid ka tegelikult WWTE tegevust otsustavalt (vt vaidlustatud otsuse põhjendused 391, 392 ja 400).
- 111 Lisaks tõi komisjon esile asjaolu, et spetsiifilises olukorras, kus emaettevõtja esindab kogu tütarettevõtja kapitali, võib ta kohtupraktika kohaselt eeldada, et esimene mõjutab tegelikult teise tegevust otsustavalt (vt vaidlustatud otsuse põhjendus 372).

- 112 Kuid komisjon otsustas käesolevas asjas, et sellises olukorras emaettevõtjatele tütar-ettevõtjate toime pandud rikkumise süüks panemiseks ei saa tugineda üksnes sellele eeldusele, vaid seda tuleb põhjendada ning seetõttu tuleb tugineda ka faktilistele asjaoludele, mis tõendavad, et need emaettevõtjad ka tegelikult mõjutasid otsustavalt oma tütar-ettevõtjaid (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 372, 375, 376 ja 378).
- 113 Nii nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 18 selgelt, et komisjon ei pidanud Delta-fina otseseid ja kaudseid emaettevõtjaid, st Universalit ja Universal Leafi – olenemata sellest, et nad kontrollisid Deltafinat 100% – nende tütar-ettevõtja rikkumise eest vastutavaks seetõttu, et tal puudusid piisavad tõendid selle kohta, et need emaettevõtjad tegelikult seda tütar-ettevõtjat otsustavalt mõjutasid. Vaidlustatud otsuse põhjendust 376 tuleb tõlgendada sama moodi, kuigi see on sõnastatud pisut ebaselgelt. Täpsemalt, kuigi komisjon kinnitab selles põhjenduses, et tema toimikus ei ole „ühtegi kaudset tõendit selle kohta, et Universal [...] ja Universal Leaf võtsid [vaidlustatud otsuses] uuritud tegudest konkreetselt osa”, ei saa seda kinnitust – lugedes seda koos nimetatud otsuse põhjendusega 18 ja arvestades otsuse konteksti –, tõlgendada nii, et põhjus, miks komisjon rikkumist nendele kahele emaettevõtjale – või mis tahes muule emaettevõtjale – süüks ei pannud, on asjaolu, et nad ei olnud rikkumisega seotud.
- 114 Samuti nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 18 sama selgelt, et olenemata sellest, et Intabex kontrollis hagejat 100%, ei pannud komisjon Intabexile Agroekspansiõni rikkumist süüks seetõttu, et tal puudusid piisavad tõendid selle kohta, et Intabex seda tütar-ettevõtjat tegelikult otsustavalt mõjutas, arvestades, et tema osalus selles äriühingus oli ainult finantseering (vt ka vaidlustatud otsuse põhjendus 376).

- 115 Kuid mis puudutab perioodi pärast 1998. aasta maid, siis just see, et tal olid WWTE emaettevõtjate osas väidetavalt need tõendid olemas, mis lisandusid asjaolule, et viimastele kuulus kogu – või vaid mõne kuu jooksul peaaegu kogu – osalus esimese kapitalis, viis komisjoni rikkumise süüks panemiseni nendele emaettevõtjatele (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 375, 393, 396 ja 398).
- 116 Komisjon kasutas sama lähenemist ka hageja suhtes. Seega selleks, et tunnistada ta vastutavaks Agroexpansióni rikkumise eest alates 1997. aasta teisest poolaastast, ei piirdunud ta tuginemisega eeldusele, mis tulenes asjaolust, et ta esindas sellest ajast alates kogu Agroexpansióni kapitali (vt vaidlustatud otsuse põhjendused 375, 377 ja 378), vaid ta võttis arvesse ka teatud täiendavaid asjaolusid, mis tõendasid, et ta ka tegelikult mõjutas otsustavalt selle äriühingu tegevust (vt vaidlustatud otsuse põhjendused 375 ja 378–380).
- 117 Selle järelduse saab teha muu hulgas vaidlustatud otsuse põhjenduse 378 teisest lausest, kuigi selles on märgitud, et need täiendavad asjaolud kinnitavad, et hageja „võis” sellist mõju avaldada (vt eespool punkt 33). On tõsi, nagu kinnitab ka komisjon ise vastuses Üldkohtu ühele kirjalikule küsimusele, et see lause oleks võinud olla sõnastatud „selgemalt”. Kuid tõlgendades seda koos vaidlustatud otsuse põhjendustega 372 ja 377 ning vaidlustatud otsuse põhjenduse 378 esimese lausega, saab seda mõista ainult eespool punktis 116 kirjeldatud viisil.
- 118 Lõpuks uuris komisjon, kas asjassepuutuvate tütarettevõtjate (ja/või nende emaettevõtjate) poolt vastuväiteteatise vastuses esitatud argumendid, mille eesmärk oli tõendada, et nad tegutsesid turul sõltumatult, võivad olla tulemuslikud (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 381 ja 399). Mis puudutab hageja argumente,

siis lükkas ta need tulemused tagasi, märkides muu hulgas, et „tema Hispaania tütaretevõtja kohapealse juhatuse olemasolu ei välista[nud] [hageja] võimalust seda tütaretevõtjat otsustavalt mõjutada” (vaidlustatud otsuse põhjendus 381).

- 119 Tuleb täpsustada, et komisjon ei kasutanud eespool punktides 105–107, 111 ja 112 täpsustatud lähenemist mitte ainult kaudsete emaettevõtjate suhtes, vaid ka otseste emaettevõtjate suhtes, nagu seda viimati nimetatud olukorra osas tõendavad Universal Leafi, Intabexi, SCTC ja TCLT juhtumid.
- 120 Võib veel lisada, et nimetatud meetod – ilma, et tuleks puudutada tagapool analüüsitavat küsimust, kas seda hageja suhtes nõuetekohaselt kohaldati – on igati kooskõlas kohtupraktikas sel alal väljakujunenud põhimõtetega, mida meenutati eespool punktides 89–98.
- 121 On tõsi, et selles spetsiifilises olukorras, kus emaettevõtja esindab konkurentsioiguse rikkumise toime pannud tütaretevõtja kogu kapitali, ei tuginenud komisjon selleks, et tõendada, et emaettevõtja tegelikult tõesti mõjutas otsustavalt tütaretevõtja kaubandusstrateegiat, mitte ainult kohtupraktikas väljakujundatud eeldusele (vt eespool punktid 95 ja 96), vaid võttis arvesse ka muid faktilisi asjaolusid, mis sellist mõjutamist kinnitasid.
- 122 Kuid nii tegutsedes esitas komisjon vaid rohkem tõendeid, kui oleks vaja olnud selleks, et ta saaks lugeda tõendatuks, et tegeliku otsustava mõjutamise nõue on täidetud, järgides igati põhimõistet „majandusüksus”, mis on aluseks sama ettevõtja moodustavate õigussubjektide rikkumise süüks panemist puudutavale kohtupraktikale.

123 Oluline on ka täpsustada, et kui komisjon kasutab mitme erineva ettevõtjaga seotud rikkumist puudutavas asjas tehtavas otsuses kohtupraktikas heaks kiidetud meetodit, et kindlaks teha, kas rikkumine, mille sisuliselt on toime pannud tütaretevõtjad, tuleb süüks panna ka emaettevõtjatele, tuleb tal kõigi ettevõtjate puhul lähtuda samadest kriteeriumidest, kui ei esine erilisi asjaolusid. Komisjon on nimelt kohustatud järgima võrdse kohtlemise põhimõtet, mis väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (vt Euroopa Kohtu 13. detsembri 1984. aasta otsus kohtuasjas 106/83: Sermide, EKL 1984, lk 4209, punkt 28, ja Üldkohtu 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-311/94: BPB de Eendracht vs. komisjon, EKL 1998, lk II-1129, punkt 309). Tuleb märkida, et komisjon on samal seisukohal, sest vaidlustatud otsuse põhjenduses 384 on kirjas, et „kuigi konkreetset asjaolud, mis võivad [ta] viia [...] järelduseni, et emaettevõtja vastutab tütaretevõtja tegevuse eest, võivad erinevates asjades olla erinevad, ei saa tegemist olla diskrimineerimiskeelu põhimõtte rikkumisega, kui vastutust puudutavaid põhimõtteid kohaldatakse ühetaoliselt”.

Hageja ja Agroexpansi3n kui üks majandusüksus

124 Tuleb analüüsida, kas komisjon, tuvastades, et hageja ja Agroexpansi3n on alates 1997. aasta teisest poolaastast üks majandusüksus ning seet3ttu rikkumise ja trahvi maksmise eest solidaarselt vastutavad ning vaidlustatud otsuse adressaadid, kohaldas nõuetekohaselt eespool punktides 105–107, 111 ja 112 välja toodud kriteeriume.

- 125 On tuvastatud, et ajavahemikul 18. novembrist 1997 kuni vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni esindas hageja Intabexi kaudu kogu Agroexpansióni aktsiakapitali. Seega ei saa vastu vaielda sellele, et sel perioodil sai hageja Agroexpansióni tegevust otsustavalt mõjutada (vt eespool punkt 95).
- 126 Seega tuleb kontrollida, kas selle perioodi osas oli täidetud nõue, et hageja avaldas tegelikult otsustavat mõju, nagu väidab komisjon.
- 127 Tuleb meenutada, et vaidlustatud otsuses otsustas komisjon nende tütarettvõtjate osas, mida emarettevõtjad kontrollisid 100%, tütarettvõtjate rikkumise emarettevõtjatele süüks panemisel mitte tugineda ainult eespool punktides 95, 96 ja 111 viidatud eeldusele, vaid võtta arvesse ka täiendavaid asjaolusid, mis tegelikku otsustavat mõjutamist tõendavad (vt eespool punktid 112–117).
- 128 Seega tuleb kontrollida, kas asjaolud, millele komisjon vaidlustatud otsuses tugines ja mis lisanduvad asjaolule, et hageja esindab kogu Agroexpansióni aktsiakapitali, tõendavad õiguslikult piisavalt, et asjassepuutuval perioodil hageja tegelikult mõjutas otsustavalt Agroexpansióni tegevust. Need asjaolud on esitatud vaidlustatud otsuse põhjenduses 379 ning selle otsuse joonealustes märkustes nr 303–305. Sisuliselt on tegemist erinevate Agroexpansióni aruannete ja kirjadega, mille adressaat on komisjoni arvates hageja.
- 129 Kui see on tõendatud, tuleb uurida, kas hageja argumendid, mis on välja toodud eespool punktides 83 ja 84, seavad selle järelduse kahtluse alla.

– „Tegevusaruanded” ja „tehinguaruanded”

- 130 Komisjon viitab Agroexpansióni koostatud reale „tegevusaruannetele” ja „tehinguaruannetele”, millest nähtub muu hulgas, et nendes mainiti sageli asjassepuutuvaid õigusvastaseid tehinguid. Need aruanded, mida on kokku 14 ja mis on loetletud vaidlustatud otsuse joonealuses märkuses nr 303, puudutavad ajavahemikku 1998. aasta detsembrist 2001. aasta maini.
- 131 Kõigepealt tuleb märkida, et need aruanded sisaldavad üksikasjalikku teavet mitte ainult Agroexpansióni kaubandustegevuse eri aspektide kohta, nagu toortubaka ostukampaaniate kulgemine (ostetud kogused, ostuhind jne), töödeldud toortubaka kogused ja osa Cetarsa tubaka sortimiseks temaga sõlmitud lepingud, tubakasektorit puudutavate õigusnormide areng ning Anetabis ja ka põllumajandustootjate liitude ja tootjate rühmadega peetud koosolekud, vaid ka asjassepuutuvat õigusvastast tegevust, nagu on toonitatud vaidlustatud otsuse põhjenduses 379.
- 132 Edasi tuleb asuda seisukohale, et toimikust nähtub, et asjassepuutuvad aruanded koostas B. ja et need olid adresseeritud Agroexpansióni juhatuse liikmetele.
- 133 Viimati nimetatud küsimuses tuleb märkida, et samal päeval, mil ta omandas kõik Agroexpansióni aktsiad, asendas hageja – tegutsedes oma 100% tütarettevõtja Intabex vahendusel, kelle osalus oli puhtalt finantseering – Agroexpansióni juhatuse neljast liikmest kolm, määrates sinna just kaks isikut (G. ja T.), kes sel ajal juba töötasid kontserni Dimon teistes äriühingutes. Sel ajal oli G. ka Hispaanias asuva ja musta tubaka tootmisega tegeleva Intabexi tütarettevõtja Compañía de Filipinas, SA tegevdirektor

ning T. oli ka Dimon International Services töötaja ning selle äriühingu juhatuse liige (kuni 1998. aasta augustini).

¹³⁴ Selles kontekstis tuleb eriti toonitada nende ülesannete olulisust, mis oli T-l kontsernis Dimon. Nimelt lisaks sellele, et ta oli Agroexpansióni juhatuse liige kogu rikumise jooksul ja Dimon International Services juhatuse liige kuni 1998. aasta augustini, oli T. veel ka kontserni Dimon kahe äriühingu, Intabex Holding Worldwide, SA (1998–1999) ja LRH Travel Ltd (kuni novembrini 2000) juhatuses. Lisaks, nagu märkis ka Agroexpansió n vastuses vastuväiteteatisele, oli tema ülesanne „tagada kontserni Intabex tegelik integratsioon kontserni Dimon”. Sellele lisandub asjaolu, mida selgitatakse täpsemalt tagapool punktis 152, et toimikus olevast mitmest kirjast nähtub, et Agroexpansió n konsulteeris T-ga oma kaubandustegevusega seotud küsimustes või palus tema nõusolekut enne teatud oluliste otsuste vastuvõtmist. Neid asjaolusid arvestades võis komisjon põhjendatult järeldada, et T. tegutses kontserni Dimon hierarhia tipus oleva äriühingu, st hageja nimel ja et tal oli viimase ja Agroexpansió ni suhetes vahendaja roll. See, et T-l tekkis hagejaga lahkeli, mis viis ta Dimon International Services juhatuse liikme kohalt lahkumiseni 1998. aastal, ei sea seda järeldust kahtluse alla. Nimelt pärast seda kuupäeva jätkas T. mitte ainult töötamist selles äriühingus, vaid oli ka edasi Agroexpansió ni, Intabex Holding Worldwide'i ja LRH Traveli juhatuses.

¹³⁵ Eespool punktides 132–134 esitatud asjaolud tõendavad, et hageja tahtis Agroexpansió ni juhatusse nimetatud liikmete, eriti T. kaudu teostada järelevalvet tema tegevuse üle ning tagada, et see on kooskõlas kontserni Dimon kaubanduspoliitikaga. Seega isegi kui ametlikult edastati „tegevusaruanded” ja „tehinguaruanded” nendele

liikmetele, mitte otse hagejale endale, võis komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 380 põhjendatult järeldada, et seda äriühingut teavitati nende aruannete sisust ning sealhulgas paljuski asjassepuutuvast õigusvastasest tegevusest. Seda järeldust toetab vaidlustatud otsuse põhjenduses 379 mainitud asjaolu, et need aruanded tõlgiti süstemaatiliselt hispaania keelest inglise keelde, mis on hageja töökeel.

- ¹³⁶ Lõpuks tuleb märkida, et vaidlus puudub selles, et hageja, kes oli vaieldamatult võimaline Agroexpansióni tegevust otsustavalt mõjutama (vt eespool punktid 95 ja 125), ei väljendanud kunagi vastuseisu sellele õigusvastasele tegevusele, millest ta teadlik oli, ega võtnud oma tütarettvõtja suhtes ühtki meedet, et takistada tema rikkumises osalemise jätkumist, seda hoolimata uurimise algatamise või kolmandate isikute kahju hüvitamise nõuete riskist, mis tal seoses sellise tegevusega tekkis (vt ka vaidlustatud otsuse põhjendus 382). Komisjon võis sellest õiguspäraselt järeldada, et hageja kiitis vaikides selle osalemise heaks, ja tuvastada, et selline käitumine on veel üks tõend tema tütarettvõtja tegevuse otsustava mõjutamise kohta.

– Agroexpansióni ja hageja kirjavahetus

- ¹³⁷ Komisjon tugineb ka teatud arvule kirjadele, mis Agroexpansióni ja hageja üksteisele saatsid, märkides, et osas neist mainitakse asjassepuutuvat õigusvastast tegevust, osa neist puudutas tubakatöötlemise lepinguid või töödeldud tubaka müügilepinguid, mille hageja oli sõlminud Cetarsa ja Deltafinaga, ning osa neist puudutas ka üldisemalt toortubaka ostutingimusi ja Hispaanias kohaldatavaid õigusnorme.

138 Mis puudutab eespool punktis 137 nimetatud esimest kategooriat kirju, siis viitab komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 379 näidetena selle otsuse põhjendustele 168 ja 179 ning joonealustele märkustele nr 217 ja 229.

139 Kõigepealt tuleb märkida, et need kirjad tõesti viitavad asjassepuutuvale õigusvastasele tegevusele.

140 Vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei käsitleta B. poolt 14. detsembril 1998 D-le (tegev Dimon Internationalis, mis on kontserni Dimon üks Ühendriikides asuv tütarettevõtja) saadetud faksis, mida mainitakse vaidlustatud otsuse põhjenduses 168, mitte ainult Agroexpansióni ja Deltaфина vahelise töödeldud tubaka müügi lepingut, vaid ka seda tegevust. See nähtub selgelt selle faksi kolmandast lõigust, milles B. täheldab järgmist:

„Kohe, kui ma saan nelja äriühingu hinnad, annan ma sellest teile teada. Kuid ma võib juba praegu öelda, et probleemid, mis tundusid väga suured ajal, mil te meid Hispaanias külastasite, on lahendatud, sest kõik äriühingud küsivad kokkulepitud hinda umbes 87 [Hispaania peseetat (ESP)] (2 või 3 ESP erinevusega) [kilo kohta]; need hinnad on ametlikud hinnad, isegi kui me eeldame, et Cetarsa tegi muid makseid tootjatele nagu meie.”

141 Tuleb märkida, et vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei olnud D. lihtsalt Dimon Internationali finantsosakonna töötaja, vaid ka hageja juhatuse liige.

142 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 179 viidatakse B. 5. mai 1998. aasta aruandele, mis saadeti T-le ja mille koopia saatis B. eelmisel öhtul faksiga Agroexpansióni kahele ülejäänud juhatuse liikmele. Tuleb asuda seisukohale, et selles aruandes, milles

kirjeldatakse 1998. aasta tubakaostu kampaania käiku, on muu hulgas märgitud, et „Agroexpansiõn tegi suure panuse sellesse, et ettevõtjad jõuaksid teatud kokkulepeteni, vältimaks [eelmise] aasta hinnasõda”, et „hinnad räägiti läbi [tubakatootjate liitude ja rühmadega], et „esimest korda [...] [suudeti vältida] ettevõtjatevahelist sõda ja igaüks võis osta soovitud koguseid”, ning et „läbirääkimised [nende rühmadega] olid keerulised, kuid kõik ettevõtjad esitasid oma seisukoha tõsiselt ja koostööaltilt”. Ta märkis selles aruandes ka, et Agroexpansiõn ja WWTE kohustasid ostma samu koguseid tubakat mis eelmiselgi aastal ja et töötledjad leppisid kokku tootjate rühmadele ettemaksu maksmises 35 ESP/kg Virginia sordi ja 45 ESP/kg Burley sortide eest. Lõpuks on seal viidatud „võimalikele tulevastele töötledjatevahelistele lepingutele”. Arvestades neid tõendeid, ei saa vastu vaielda sellele, et 5. mai 1998. aasta aruanne viitas asjassepuutuvale õigusvastasele tegevusele.

¹⁴³ Sama kehtib B. poolt S-ile 30. oktoobril 2000 saadetud elektronkirja kohta, millele viidatakse vaidlustatud otsuse joonealuses märkuses nr 217. Nimelt algab see kiri sellega, et B. tuletab meelde, et Anetabi raames korraldatud ühel koosolekul arutasid töötledjad hinnatõusu, mida nõudsid tootjate liidud ja rühmad, ning kus lepidi ühehäälselt kokku mitte sellega nõustuda. Edasi märgib ta, et koosolekul, mis peeti nende liitude ja rühmadega, jäid töötledjad sellele seisukohale ja andsid neile selgelt teada, et nad ei aktsepteeri neilt nõutud 20% hinnatõusu.

¹⁴⁴ B. poolt S-ile 9. mail 2001 saadetud elektronkirja suhtes on vaidlustatud otsuse joonealuses märkuses nr 229 märgitud, et töötledjad kogunesid Anetabi, et „valmistada ette tootjatega arutelusid hinna üle”, mistõttu on selles selgelt viidatud asjaolule, et töötledjad leppisid kokku toortubaka ostuhinnas.

- ¹⁴⁵ Edasi, nagu ka eespool viidatud „tegevusaruannete” ja „tehinguaruannete” osas, tuleb asuda seisukohale, et komisjon võis vaidlustatud otsuse põhjenduses 380 põhjendatult järeldada, et hageja oli teadlik eespool punktides 140–144 mainitud dokumentide sisust ja järelikult õigusvastasest tegevusest, kuigi ametlikult ei olnud need adresseeritud talle.
- ¹⁴⁶ Seega on 5. mai 1998. aasta aruande kohta, mille B. saatis T-le (vt eespool punkt 142), eespool punktis 134 juba selgitatud, et viimane tegutses hageja nimel ja et tal oli hageja ja Agroexpansióni suhetes vahendaja roll. Mis puudutab Dimon Internationalis tegevale D-le saadetud 14. detsembri 1998. aasta faksi (vt eespool punkt 140), siis piisab, kui meenutada, et viimane oli just hageja juhatuse liige.
- ¹⁴⁷ 30. oktoobri 2000 ja 9. mai 2001. aasta elektronkirjad (vt eespool punktid 143 ja 144) olid saadetud S-ile. Vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei olnud S. Dimon International Services’i reatöötaja, vaid tal oli kontsernis Dimon oluline positsioon, mistõttu komisjon võis nagu ka T. puhul õigesti järeldada, et ta tegutses selle kontserni hierarhia tipus oleva äriühingu, st hageja nimel. Agroexpansióon märkis oma vastuses vastuväiteteatisele, mille hageja hagiavaldusele lisas, et alates 2000. aastast oli S. „Euroopa tehingute koordinaator”. Agroexpansióon märkis ka komisjoni teabenõude 18. märtsi 2002. aasta vastuses, mille viimane esitas Üldkohtule vastuseks kirjalikule küsimusele, mis talle esitati menetlust korraldava meetmena (vt eespool punkt 69), et S. oli „kontserni Dimon regionaaldirektor Euroopas”. Lisaks märkis hageja 30. juunil 2001

lõppenud majandusaasta aruandes, mille ta esitas U.S. Securities Exchange Commissionile (Ameerika börsitehingute komisjon), et alates 1999. aasta märtsist oli S-il tema juures Senior Vice President-Regional Director Europe'i ametikoht.

- 148 Teatud informatsioon, mis on esitatud 9. mai 2001. aasta elektronkirjas ja sellele S-i poolt antud vastuses, kinnitab veelgi tema rolli olulisust kontsernis Dimon. Nii teavitab B. S-i koosolekust, mille ta pidas Deltafina presidendiga lisaks Anetabi ruumides toimunud kohtumisele, et arutada kahte küsimust, mida ta pidas „väga oluliseks” ning palus, et S. talle võimalikult kiiresti helistaks, et selles küsimuses kokku leppida. Sama päeva elektronkirjas vastas S. B-le, et ta rääkis just Deltafina presidendiga ning et nad leppisid kokku peatses kohtumises. Samuti teatas ta B-le, et ta on nõus ettepanekute-ga, mis ta tegi eespool esitatud teemadel.
- 149 Lõpuks võis komisjon sellest õiguspäraselt järeldada, et hageja ei reageerinud kuidagi Agroexpansiõni poolt rikkumises osalemise peale, kuigi ta oli sellest informeeritud, et ta kiitis vaikides heaks oma tütarettvõtja õigusvastase tegevuse ning et see oli täien-dav kaudne tõend tema tegevuse otsustava mõjutamise kohta (vt eespool punkt 136).
- 150 Eespool punktis 137 viidatud kategooriatest teise kategooriasse kuuluvad kirjad on loetletud vaidlustatud otsuse joonealuses märkuses nr 304. Peamiselt on tegemist fakside või elektronkirjadega ühelt poolt B. ja teiselt poolt T. või S-i vahel. Juba ees-pool punktides 134, 147 ja 148 esitatud põhjustel tuleb neid pidada hageja nimel te-gutsevateks isikuteks.
- 151 Osa neist kirjadest puudutas 1998. aasta septembris sõlmitud ja 2001. aastal uuesti läbi räägitud lepingut, mille alusel Agroexpansiõni teatud tubakatöötlemise tehingute

täitmiseks kasutati alltöövõtjana Cetarsat. Nendest kirjadest nähtub selgelt, et lepingu sõlmis hageja nimel ja arvel B. ning et hageja mõjutas tegelikult otsustavalt T. ja S. kaudu selle lepingu läbirääkimisi.

- 152 Nii palub B. ühes T-le 9. septembril 1998 saadetud faksis pärast seda, kui ta on märkinud, et ta on hiljuti pidanud Cetarsaga mitu koosolekut, et lahendada „[hageja] lahendamata küsimusi”, sõnaselgelt T. nõusolekut teatud lepingutingimustele, mis on mainitud sellele faksile lisatud koosoleku protokollis. Tuleb toonitada, et selles protokollis on B. selgelt ära märgitud kui hageja esindaja. Samuti tuleb ära märkida, et ühes 14. septembri 1998. aasta faksis teatab B. T-le, et „vastavalt [tema] juhiste” kohtus ta Cetarsaga uuesti ja et temaga sõlmitavasse lepingusse tehti muudatusi, mille suhtes ta palub T. heakskiitu. Ühes 15. septembri 1998. aasta faksis mainib B. T-le, et ta edastas Cetarsale muudatusettepaneku, mille T oli talle eelmisel õhtul teatavaks teinud, ning et see töötaja oli teinud vastupakkumise. B. palub, et T. talle teada annaks, kas selle pakkumisega nõustuda. Edasi tuleb märkida, et Cetarsaga sõlmitud lepingu lõplikus versioonis, mille B. saatis T-le 18. septembri 1998. aasta faksiga, on Dimon konkreetset ära märgitud ühe lepingupoolena ja B. tema esindajana.

- 153 Samuti tuleb märkida, et 3. aprilli 2001. aasta elektronkirjas teatas B. S-ile eespool punktis 152 nimetatud lepingu uuesti läbirääkimiste käigust, väljendades kahtlust, et Cetarsa nõuab hagejalt samu tingimusi, milles ta oli kokku leppinud Deltafina presidendiga M. ühes paralleelses lepingus, mille viimane sõlmis Universali nimel, ja palus seega S-il võtta ühendust M-iga. Järgmisel päeval S. poolt T-le saadetud elektronkirjast nähtub, et S. prooviski M-iga ühendust võtta.

- 154 Lõpuks tuleb märkida, et 7. märtsi 2001. aasta elektronkirjas annab B. S-ile teada ühest kohtumisest, „nagu kokku lepitud Camberley’s” (Dimon International Services asukoht Ühendkuningriigis), mis toimus eelmisel päeval ühe Cetarsa esindajaga ning millel arutati muu hulgas Cetarsaga uuesti läbiräägitava lepingu teatud aspekte.
- 155 Muud kirjad, mis kuuluvad eespool punktis 137 nimetatud teise kategooriasse, puudutavad lepingut, mille alusel hageja ostab suure osa Agroexpansiõni töödeldud tubakast. Nii palub T. 14. septembri 1998. aasta faksis B-lt, et see täpsustustaks selle lepingu raames kokku lepitud teatud hindasid ja muid tingimusi. Sama kuupäeva faksiga edastas B. need täpsustused T-le. Lisaks sellele, et B. viitab eespool punktis 140 nimetatud 14. detsembri 1998. aasta faksis asjassepuutuvale õigusvastasele tegevusele, vastab ta ka D. – kes oli muu hulgas hageja juhatuse liige – küsimusele, mille viimane oli talle esitanud selle lepingu täitmise kohta. Lõpuks tõendab eespool punktides 144 ja 147 viidatud 9. mai 2001. aasta elektronkiri mitte ainult seda, et hagejat teavitati sellest tegevusest, vaid ka seda, et ta mõjutas Agroexpansiõni ja Deltafina vahelisi kaubandussuhteid.
- 156 Lõpuks on eespool punktis 137 mainitud kolmanda kategooria kirjad loetletud vaidlustatud otsuse joonealuses märkuses nr 305.
- 157 Need on B. poolt S-ile saadetud elektronkirjad, mis, nagu märgib komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 379, puudutavad üldisemalt toortubaka ostutingimusi ja Hispaanias kohaldatavaid õigusnorme. Kirjad on asjassepuutuvad seetõttu, et need näitavad, et hageja jälgis S-i kaudu lähedalt olukorda Hispaania turul.

158 Hageja argument, et eespool punktides 150–157 uuritud kirjad ei ole üldse toortubaka ostuga seotud, ei ole asjassepuutuv. Nimelt ei tule tütarettevõtja sõltumatust emarettevõtjast hinnata ainult tema selle tegevuse seisukohast, mida viiakse läbi rikkumisega seotud toodete valdkonnas. Nagu eespool punktis 92 juba märgitud, tuleb selleks, et tuvastada, kas tütarettevõtja otsustab oma tegutsemise üle turul sõltumatult, arvesse võtta kõiki asjassepuutuvaid asjaolusid tütarettevõtjat ja emarettevõtjat ühendavate majanduslike, organisatsiooniliste ja õiguslike sidemete kohta, mis võivad igas asjas erineda ja mida seetõttu ei saa ammendavalt loetleda.

– Argumendid, millele hageja tugineb selleks, et tõendada, et Agroekspansiõn tegutses turul sõltumatult

159 Kõigepealt tuleb märkida, et hageja põhistab suure osa oma arutluskäigust teesiga, et otsustav mõju, mida emarettevõtja peab avaldama, selleks et talle saaks omistada vastutuse tema tütarettevõtja poolt toime pandud rikkumise eest, peab puudutama tegevust, mis on vahetult seotud selle rikkumisega, käesoleval juhul toortubaka ostmisega. Eespool punktides 92 ja 158 esitatud põhjustel ei saa selle teesiga nõustuda.

160 Nii ei saa hageja argumenti, mille kohaselt ei kehtestanud ta kunagi ühtegi kontrollimehhanismi Agroekspansiõni toortubaka ostutegevuste üle järelevalve teostamiseks, pidada ka piisavaks, et tõendada, et Agroekspansiõn tegutses turul sõltumatult. Sama kehtib tema argumendi kohta, et ta ei andnud Agroekspansiõnile kunagi korraldust või juhtnõõre seoses tema ostupoliitikaga või seoses tootjate või teiste töötlejatega peetavate koosolekutega. Need argumendid on seda enam alusetud, et hageja – nagu nähtub eespool punktides 150–155 uuritud dokumentidest – sekkus T. ja S. kaudu aktiivselt Agroekspansiõni kaubanduspoliitika muudesse küsimustesse, nagu

toortubaka töötlemise teatud tehingute täitmise allhankijatel tellimine ja töödeldud tubaka müük.

¹⁶¹ Edasi, mis puudutab asjaolu, et B. ja Agroexpansióni teised juhid jäid oma kohtadele pärast seda, kui Intabex oli Agroexpansiónis osaluse omandanud, siis ei tõenda see iseenesest, et Agroexpansión tegutses turul sõltumatult. Nimelt tulenes see asjaolu mitte viimati nimetatud äriühingu vabast valikust, vaid hageja teadlikust otsusest, nagu ta ka vastuses vastuväiteteatisele märkis, õigustades seda otsust kogemuse puudumisega toortubaka ostu valdkonnas Hispaanias ja keelebarjääriga.

¹⁶² Lisaks, mis puudutab juhtimislepingut, siis kuigi on tõsi, et selles antakse B-le Agroexpansióni juhtimisel, konkreetsemalt toortubaka ostu alal suured volitused, on selle punkti 1 alapunktis 1 siiski selgelt märgitud, et B. peab tegutsema kooskõlas muu hulgas „meetodite ja protseduuridega, mille talle kehtestab [Agroexpansióni] juhatus”. Lisaks kohustab juhtimislepingu punkti 1 lõige 2 B-d „teavitama korrapäraselt ja üksikasjalikult [seda juhatust] äriühingu tegevuse arengust ning valmistama ette ja esitama talle kindlaks määratud kuupäevadel ja kujul aruandeid, mida [see] juhatus võib nõuda”. Seega on selge, et oma ametikohustuste täitmisel, sealhulgas toortubaka ostutehingute tegemisel jäi B. Agroexpansióni juhatuse kontrolli alla ja pidi järgima tema juhtnööre. Kui Üldkohus kohtuistungil hagejale sel teemal küsimuse esitas, möönis ta selgelt, et nagu mis tahes muu Hispaania äriühingu puhul oli Agroexpansióni juhatusel õigus tagasi lükata, muuta või tühistada tegevdirektori otsuseid. Asjaolu – isegi kui see tõendatud oleks –, et see juhatus tegelikult kunagi nii ei teinud ega töötanud

välja ka selliseid „meetodeid” või „protseduure”, millele eespool viidatakse, ei muuda midagi järelduses, et vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei olnud B-l äriühingu juhtimise ega ka toortubaka ostupoliitika kujundamise alal täielikku tegutsemisvabadust. Tuleb lisada, et B-le juhtimislepinguga volituste andmises ei olnud midagi erakordset ja vastupidi sellele, mida hageja väidab, ei eristanud see Agroexpansióni teistest Hispaania äriühingutest. Suhteliselt tavaline on see, et äriühingu juhatus ei tegele selle igapäevase tegevusega.

163 Arvestades eespool punktis 135 tuvastatud, et hageja teostas Agroexpansióni tegevuse üle järelevalvet Agroexpansióni juhatusse nimetatud liikmete, muu hulgas T. kaudu, ei ole veenvad argumendid, mis põhinevad juhtimislepingul ja B-le antud volitustel. Samuti, mis puudutab üldisemalt asjaolu, et Agroexpansiónil on oma kohapealne juhatus, siis tuleb märkida, nagu teeb ka komisjon, et see ei tõenda iseenesest, et ta määratleb oma tegevuse turul emaaettevõtjast sõltumatult. Kuigi käesolevas asjas on Agroexpansióni tööpoolest sellises olukorras, tegutses ta siiski hageja järelevalve all ja viimasel oli lausa aktiivne roll tema kaubanduspoliitika teatud küsimuste üle otsustamisel (vt eelkõige eespool punktid 150–155).

164 Lõpuks, mis puudutab hageja argumenti, mille kohaselt Agroexpansióni juhatuse neljast liikmest ei olnud ükski samal ajal hageja juhatuse liige ega kuulunud tema juhtorganitesse, siis tuleb märkida, et kuigi emaaettevõtja ja tütarettevõtja juhtide kattumine on kaudne tõend otsustava mõju tegeliku avaldamise kohta, ei saa sellise kattumise puudumisest järeldada, et tütarettevõtja tegutseb turul sõltumatult. Tuleb lisada, et nagu juba märgitud eespool punktis 133, olid Agroexpansióni juhatuse neljast liikmest kaks, kelle määras hageja ajal, mil ta Agroexpansióni Intabexi kaudu omandas, juba olulistel ametikohtadel kontserni Dimon teistes äriühingutes.

- 165 Kõigist eespool esitatud kaalutlustest nähtub, et komisjon on õigesti järeldanud, et Agroexpansiõn ja hageja moodustasid alates 18. novembrist 1997 ühe majandusüksuse ning järelkult on viimast õigesti pidanud rikkumise ja trahvi maksmise eest solidaarselt vastutavaks ning õigesti lisanud ta vaidlustatud otsuse adressaatide hulka.
- 166 Arvestades eespool punktides 99–101 meenutatud põhimõtteid, tuleb järeldada, et komisjon on määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 sätestatud 10 % ülempiiri arvutamisel õigesti tuginenud hageja konsolideeritud käibele 2003. aastal, st aastal, mis eelnes vaidlustatud otsuse vastuvõtmisele.
- 167 Esimene väide tuleb seega põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

2. Viies väide, mille kohaselt on rikutud põhjendamiskohustust

Poolte argumendid

- 168 Kohtuistungil esitas hageja uue väite, mille kohaselt on rikutud põhjendamiskohustust. Selle väite põhjenduses märgib ta, et vaidlustatud otsusest ei nähtu, et selle otsuse põhjenduses 379 viidatud tõendite eesmärk oli toetada tegeliku otsustava mõju avaldamise eeldust, mis tulenes sellest, et hageja esindas Agroexpansiõni kogu kapitali. Need tõendid puudutasid tegelikult võimalust sellist mõju avaldada. Samuti

ei nähtu vaidlustatud otsusest, et komisjoni arvates olid T-le saadetud aruanded ja kirjad adresseeritud hagejale. Lõpuks tugines komisjon oma menetlusdokumentides viimati nimetatud faktilise asjaolu tõendamiseks dokumendile, millele vaidlustatud otsuses ei viidata, nimelt B. poolt 29. aprillil 1998 T-le saadetud faksile.

- 169 Komisjon leiab, et viies väide tuleb tagasi lükata vastuvõetamatuse tõttu, sest tegemist on uue väitega, ja igal juhul tuleb see tagasi lükata põhjendamata tõttu.

Üldkohtu hinnang

- 170 Tuleb märkida, et põhjendamiskohustuse rikkumise väite esitab hageja esimest korda alles kohtuistungil. Kuid selle asjaolu esinemise tagajärg ei ole mitte see, et Üldkohus ei saa seda käesolevas asjas uurida. Nimelt on tühistamishagi lahendamisel väide aktis põhjenduse puudumise või selle ebapiisavuse kohta avalikust huvist tulenev väide, mida liidu kohus võib või lausa peab kontrollima omal algatusel ja millele pooled võivad järelkult tugineda menetluse igas staadiumis (vt selle kohta Üldkohtu 13. detsembri 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-45/98 ja T-47/98: Krupp Thyssen Stainless ja Acciai speciali Terni vs. komisjon, EKL 2001, lk II-3757, punkt 125).
- 171 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et EÜ artiklis 253 nõutud põhjendus peab vastama asjassepuutuva õigusakti olemusele ning sellest peab selgelt ja üheselt nähtuma akti vastu võtnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel võetud meetme põhjuseid mõista ning pädeval kohtul järelevalvet teostada. Põhjenduse nõude hindamisel tuleb arvesse võtta juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, põhjenduste olemust ning selgituste saamise huvi, mis võib olla akti adressaatidel või

teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab. Ei ole nõutud, et põhjendus täpsustaks kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna otsuse põhjenduste vastavust EÜ artikli 253 nõuetele tuleb hinnata mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja kõiki asjaomast valdkonda reguleerivaid õigusnorme silmas pidades (vt Euroopa Kohtu 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon vs. Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 63 ja seal viidatud kohtupraktika, ning eespool punktis 100 viidatud kohtuotsus Hoek Loos vs. komisjon, punkt 58).

¹⁷² Samuti tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et juhul kui EÜ artikli 81 kohaldamise otsus puudutab mitut adressaati ja tekitab probleemi rikkumise süüks panemise seisukohalt, peab see olema piisavalt põhjendatud iga adressaadi osas, eriti nende osas, kes vastavalt sellele otsusele vastutavad rikkumise tagajärgede eest (Üldkohtu 28. aprilli 1994. aasta otsus kohtuasjas T-38/92: AWS Benelux vs. komisjon, EKL 1994, lk II-211, punkt 26, ja 27. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-330/01: Akzo Nobel vs. komisjon, EKL 2006, lk II-3389, punkt 93).

¹⁷³ Käesolevas asjas tuleneb vaidlustatud otsuse adressaate puudutavast vaidlustatud otsuse osast, mille kokkuvõtte on esitatud eespool punktides 27–37, ning eespool punktides 104–119 tuvastatust, et selles otsuses põhjendas komisjon piisavalt, miks ta otsustas Agroexpansiõni rikkumise hagejale süüks panna. Viidates Euroopa Kohtu ja Üldkohtu lahenditele, esitas komisjon põhimõtted, millest lähtudes ta selle otsuse adressaadid kindlaks tegi. Mis puutub täpsemalt hagejasse, siis märkis ta kõigepealt, et alates 1997. aasta teisest poolaastast esindas ta Agroexpansiõni kogu aktsiakapitali. Edasi tuvastas ta, et on tõendatud, et hageja tegelikult tõesti mõjutas otsustavalt

Agroexpansiõni tegevust, tuginedes selles osas mitte ainult eeldusele, mis tuleneb kogu tütaretevõtja kapitali esindamisest, vaid ka teatud täiendavatele asjaoludele, mis seda eeldust toetasid. Lõpuks tuvastas komisjon, et ükski hageja poolt vastuväite-teatise vastuses esitatud argument ei võimaldanud teha vastupidist järeldust.

¹⁷⁴ Tõsi, vaidlustatud otsuse põhjenduse 378 teine lause võib tekitada segadust, sest selles on märgitud, et järgmises põhjenduses kirjeldatud täiendavad asjaolud kinnitavad „eeldust, et [hageja] võis otsustavat mõjutada”. Kuid nagu juba märgitud eespool punktis 117, nähtub vaidlustatud otsuse põhjenduste 372 ja 377 ning põhjenduse 378 esimese lause koos tõlgendamisest, et tegelikult ei olnud nende asjaolude eesmärk põhjendada eeldust, et emaettevõtja mõjutab tegelikult otsustavalt tütaretevõtja tegevust siis, kui ta esindab tütaretevõtja kogu kapitali. Veelgi vähem saab hageja tugineda argumendile, et ta ei saanud vaidlustatud otsusest nii aru, kuna hagiavaldu-duses vaidleb ta selgelt vastu sellele, et need asjaolud kinnitavad, et ta mõjutas ot-sustavalt Agroexpansiõni. Kohtupraktikaga kehtestatud eelduse – millele viidatakse vaidlustatud otsuse põhjenduses 372 ja mida meenutatakse eespool punktides 95 ja 96 – ese on selgelt mitte võimalus sellist mõju avaldada, vaid selle mõju tegelik avaldamine.

¹⁷⁵ Samuti ei saa hageja tõsiseltvõetavalt väita, et ta ei saanud aru enne, kui ta seda komis-joni esitatud menetlusdokumentidest luges, et komisjoni hinnangul tuli T-d käsitada hageja nimel tegutseva vahendajana. Nimelt oli enamik dokumente, mis on konkreet-selt üles loetletud vaidlustatud otsuse joonealustes märkustes nr 303 ja 304 ning mida komisjon selles otsuses kirjeldab kui kirju, mis olid saadetud hagejale, adresseeritud T-le. Teiseks esitas hageja nii vastuväiteteatise vastuses kui ka hagiavaldu-ses üksikasjalikke seisukohti T. rolli ja ülesannete kohta kontsernis Dimon, toonitades eriti asja-olu, et ta ei kuulunud kunagi tema juhatusse, juhtimisorganitesse või töötajate hulka.

176 Lõpuks, mis puudutab 29. aprilli 1998. aasta B. faksi T-le, siis piisab, kui märkida, et Üldkohus ei kasutanud seda kui tõendit, et tunnistada õigeks komisjoni järeldus, mille kohaselt hageja mõjutas tegelikult otsustavalt Agroexpansióni tegevust, sest see asjaolu oli juba õiguslikult piisavalt tõendatud tõendite alusel, millele viidatakse vaidlustatud otsuse põhjenduses 379 (vt eespool punktid 128 ja 130).

177 Järelikult tuleb viies väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

3. Teine väide, mille kohaselt on rikutud proportsionaalsuse ja isikliku vastutuse põhimõtet

Poolte argumendid

178 Teises väites, mis esitatakse teise võimalusena võrreldes esimese väitega, väidab hageja, et komisjon rikkus proportsionaalsuse ja isikliku vastutuse põhimõtet, pidades teda vastutavaks Agroexpansióni toime pandud rikkumise eest ilma, et ta oleks tõendanud, et hageja võttis rikkumisest otseselt osa, näiteks sellega, et ta andis tütarettvõtjale konkreetseid juhtnõure või teostas kartellis tema poolt osalemise üle järelevalvet. Ta kinnitab, et asjaolu, et emaettevõtja sai „üksikuid andmeid” konkurentsivastase tegevuse kohta, millega tema tütarettvõtja seotud oli, ei ole piisav, et omistada emaettevõtjale vastutus tütarettvõtja rikkumise eest. Tõendada tuleb vähemalt seda, et teda informeeriti rikkumisest „perioodiliselt ja korrapäraselt” või „üksikasjalikult”.

- 179 Viidates argumentidele, mida ta täpsemalt põhjendas esimese väite raames, kordab hageja, et ta ei olnud teadlik andmetest, mida Agroexpansión talle väidetavalt edastas ja mis sisaldasid teavet viimase ostupoliitika kohta või konkreetseid tõendeid asjassepuutuva õigusvastase tegevuse kohta.
- 180 Komisjon on seisukohal, et teine väide tuleb tagasi lükata samadel põhjustel mis esimenegi, sest sisuliselt on tegemist selle väite kordamisega.

Üldkohtu hinnang

- 181 Kõigepealt tuleb tagasi lükata hageja argument, et komisjon ei ole tõendanud, et ta võttis rikkumisest otseselt osa, näiteks sellega, et ta andis tütarettvõtjale konkreetseid juhtnööre või teostas kartellis tema poolt osalemise üle järelevalvet. Nimelt nagu juba eespool punktis 93 märgitud, võib komisjon trahve määrava otsuse emarettvõtjale adresseerida seetõttu, et emarettvõtja ja tema tütarettvõtja kujutavad endast ühte ettevõtjat EÜ artikli 81 tähenduses, mitte seetõttu, et emarettvõtja ja tema tütarettvõtja vahel on rikkumisele ässitav side või et emarettvõtja on lausa rikkumisest osa võtnud.
- 182 Edasi tuleb meenutada, et selleks, et panna hagejale süüks Agroexpansióni rikkumine, ei tuginenud komisjon ainult otsustava mõju tegeliku avaldamise eeldusele, mis tulenes tütarettvõtja kogu kapitali esindamisest, vaid ka teatud täiendavatele tõenditele, mis tõendasid hageja otsustava mõju tegelikku avaldamist. Nendeks tõenditeks on erinevad Agroexpansióni aruanded ja kirjad, mis tõendavad, et T., S. ja D. vahendusel hageja mitte ainult ei olnud teavitatud õigusvastasest tegevusest, vaid ta sekkus ka oma tütarettvõtja ja Deltafina või Cetarsa kaubandussuhetesse – mida ta

käesoleva väite raames ei maini – ning jälgis lähedalt Hispaania turu olukorda (vt eespool punktid 130–158).

- 183 Lõpuks ei saa tõsiseltvõetavalt väita, et hagejale edastati konkurentsivastase tegevuse kohta ainult „üksikuid andmeid”. Nimelt viitab ta sellele tegevusele Agroexpansióni 1999. aasta veebruari, märtsi, aprilli ja oktoobri ning 2000. aasta jaanuari, mai, septembri ja novembri tegevusaruannetes ning Agroexpansióni 2001. aasta mai tehinguaruandes, B. 14. detsembri 1998. aasta faksis D-le (vt eespool punkt 140), B. 5. mai 1998. aasta aruandes (vt eespool punkt 142) ja B. 30. oktoobri 2000 ja 9. mai 2001 elektronkirjades S-ile (vt eespool punktid 143 ja 144).
- 184 Arvestades eespool esitatud kaalutlusi, tuleb teine väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata. Seega tuleb rahuldamata jätta ka vaidlustatud otsuse osalise tühistamise nõue.

4. Neljas väide, mille kohaselt on rikutud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet

Poolte argumendid

- 185 Hageja väidab, et Agroexpansióni lõpetas rikkumises osalemise kohe, kui komisjon sekkus; ta leiab, et komisjon on kahjustanud tema õiguspärast ootust, jättes selle kergendava asjaolu trahvisumma kindlaksmääramisel arvesse võtmata, kuigi seda oleks tulnud teha vastavalt suuniste punktile 3 ja tema otsustuspraktikale.

- 186 Hageja hinnangul saab komisjon seda kergendavat asjaolu mitte kohaldada ainult siis, kui konkurentsieeskirju on tahtlikult rikutud.
- 187 Lisaks toonitab hageja repliigis, et ta ei lõpetanud rikkumist mitte enne komisjoni esimeste sekkumiste kuupäeva, vaid sellel kuupäeval, st 3. oktoobril 2001.
- 188 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.
- 189 Viidates hageja kinnitusele, et ta lõpetas rikkumise alles 3. oktoobril 2001 (vt eespool punkt 187), palub komisjon Üldkohtult vasturepliigis, et trahvi lähtesummat suurendataks rikkumise kestuse alusel veel 5%. Hageja osalus rikkumises kestis seega tegelikult kauem kui viis aastat ja kuus kuud.

Üldkohtu hinnang

- 190 Tuleb meenutada, et komisjon on põhimõtteliselt kohustatud trahvisummade määramisel järgima suuniste tingimusi. Suunistes ei ole siiski märgitud, et komisjonil tuleb alati eraldi arvesse võtta nende suuniste punktis 3 loetletud igat kergendavat asjaolu, ja ta ei ole kohustatud tegema nende alusel lisavähendamist automaatselt, kuna seda, kas trahvi võimalik vähendamine kergendavate asjaolude esinemisel on asjakohane, tuleb hinnata igakülgset, võttes arvesse kõiki asjassepuutuvaid asjaolusid tervikuna. Suuniste vastuvõtmine ei muutnud asjakohatuks varasemat kohtupraktikat, mille kohaselt on komisjonil kaalutusõigus, mis võimaldab tal arvesse võtta või jätta arvesse

võtmata teatud asjaolud nende trahvisummade määramisel, mida ta kavatseb ettevõtjale määrata eelkõige juhtumi asjaolude alusel. Kuna suunistes puudub kohustuslik säte, mis määraks need kergendavad asjaolud, mida võib arvesse võtta, tuleb asuda seisukohale, et komisjon on jätnud endale teatud kaalutusõiguse, hindamaks üldiselt seda, millisel määral võib kergendavate asjaolude esinemisel trahvisummasid vähendada (vt Üldkohtu 14. detsembri 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-259/02-T-264/02 ja T-271/02: Raiffeisen Zentralbank Österreich jt vs. komisjon, EKL 2006, lk II-5169, punkt 473 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 191 Suuniste punkti 3 kolmanda taande kohaselt on üks kergendav asjaolu „rikkumise lõpetamine kohe, kui komisjon sekkub (eriti kui ta teostab kontrolli)”.
- 192 Kuid väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib rikkumise selline lõpetamine loogiliselt olla kergendav asjaolu vaid siis, kui on põhjust eeldada, et selle sekkumise tõttu on asjassepuutuvad ettevõtjad lõpetanud oma konkurentsivastase tegevuse, kuna see suuniste säte ei reguleeri olukorda, kus rikkumine on juba lõppenud enne komisjoni esimest sekkumist (Üldkohtu 8. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas T-50/00: Dalmine vs. komisjon, EKL 2004, lk II-2395, punktid 328 ja 329, mis jäeti muutmata Euroopa Kohtu 25. jaanuari 2007. aasta otsusega kohtuasjas C-407/04 P: Dalmine vs. komisjon, EKL 2007, lk I-829, punkt 158).
- 193 Käesolevas asjas lõppes aga rikkumine 10. augustil 2001 ehk enne komisjoni esimesi kontrollid, mis toimusid 3. oktoobril 2001. Nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 432, luges komisjon nimelt esimesena nimetatud tähtaega rikkumise lõppkuupäevaks – kuigi töötlejad deklareerisid, et see oli selleks ajaks juba lõppenud –, sest

„viimane tõend”, mis tema käsutuses oli, puudutas 10. augusti 2001. aasta koosolekut, mida mainitakse vaidlustatud otsuse põhjenduses 260. Rikkumise lõppemine ei saa järelikult olla trahvisumma kindlaksmääramisel kergendav asjaolu.

¹⁹⁴ Tuleb lisada, et isegi kui komisjon oleks asunud seisukohale, et rikkumine lõppes samal päeval, mil ta esimesed kontrollid läbi viis, sai ta täiesti põhjendatult hageja suhtes kergendavat asjaolu mitte arvesse võtta. Nimelt ei toimu trahvi vähendamine rikkumise lõpetamise tõttu kohe, kui komisjon sekkub, mitte automaatselt, vaid sõltub konkreetse juhtumi asjaolude hindamisest komisjoni poolt tema kaalutusõiguse raames. Suuniste punkti 3 kolmanda taande kohaldamine ettevõtjale on eriti asjakohane siis, kui asjassepuutuva tegevuse konkurentsivastastus ei ole ilmne. Seevastu on selle sätte kohaldamine üldjuhul vähem kohane, kui tegevus on selgelt konkurentsivastane, tingimusel et see on tuvastatud (Üldkohtu 11. märtsi 1999. aasta otsus kohtuasjas T-156/94: *Aristrain vs. komisjon*, EKL 1999, lk II-645, punkt 138, ja 8. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas T-44/00: *Mannesmannröhren-Werke vs. komisjon*, EKL 2004, lk II-2223, punkt 281).

¹⁹⁵ Kuid käesolevas asjas ei olnud Agroekspansióni konkurentsivastases tegevuses kahtlust. Nimelt oli töötajate kokkulepe, mille eesmärk oli hindade kindlaksmääramine ja turu jagamine (vt vaidlustatud otsuse põhjendused 278–317), käsitatav konkurentsioiguse klassikalise ja eriti raske rikkumisena (vt vaidlustatud otsuse põhjendused 409–411) ning tegevusena, mille õigusvastasust on komisjon kinnitanud arvukatel kordadel alates oma esimestest sellesisulistest menetlustest. See, et kokkulepe oli salajane, kinnitab veelgi, et Agroekspansió oli täiesti teadlik oma tegevuse õigusvastasusest.

¹⁹⁶ Kõigest eeltoodust nähtub, et neljas väide tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

- 197 Üldkohus leiab, et rahuldada ei saa komisjoni nõuet suurendada rikkumise kestuse alusel Agroexpansiõnile määratud trahvi lähtesummat veel 5%. Nimelt väites, et rikkumine lõppes 3. oktoobril 2001, mitte 10. augustil 2001, ei soovi hageja vaidlustada komisjoni poolt rikkumise kestusele antud hinnangut, vaid pigem vastata komisjoni poolt kostja vastuses esitatud argumendile, mille kohaselt oli rikkumise lõppkuupäevana teise kuupäeva arvessevõtmisel juba hagejale soodne mõju.

5. Kolmas väide, mille kohaselt on rikutud proportsionaalsuse ja isikliku vastutuse põhimõtet ning määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiget 2

Poolte argumendid

- 198 Kolmandas väites, mis esitatakse teise võimalusena võrreldes esimese väitega, kinnitab hageja vaidlustatud otsuse põhjendusele 386 viidates, et teda ei oleks tulnud pidada Agroexpansiõni poolt toime pandud rikkumise eest vastutavaks ajavahemiku suhtes enne 18. novembrit 1997 ja seetõttu tuleb trahvisummat vähendada.
- 199 Hageja leiab, et selle perioodi osas oleks trahv pidanud olema arvatud ilma trahvi lähtesummale hoiatamise eesmärgil kordajat kohaldamata, sest sel ajal ei kuulunud Agroexpansiõn veel rahvusvahelisse kontserni.

200 Perioodi kohta 18. novembrist 1997 kuni 10. augustini 2001 väidab ta, et trahv peab olema arvatud nii, et vaidlustatud otsuse artiklis 3 Agroexpansiõnile määratud trahvisummast tuleb maha arvata summa, mis on omistatav ainult viimasele perioodi eest enne 18. novembrit 1997.

201 Komisjon tunnistab, et trahvisumma, mille tasumise eest hageja vastutab solidaarselt Agroexpansiõniga, peab olema väiksem kui viimasele määratud trahvi kogusumma. Ta vaidleb aga vastu hageja argumendile, et trahvisumma tuleb arvatada nii, et hoia- tamise kordajat ei kohaldata perioodile enne 18. novembrit 1997. Ta leiab, et hageja peab jääma Agroexpansiõniga solidaarselt vastutavaks 2 332 800 euro suuruse trahvi tasumise eest ning viimane peab jääma vastutavaks trahvi kogusumma 2 592 000 euro tasumise eest (millest 259 200 eurot tasub ta üksi). Komisjon jõuab summani 2 332 800 eurot, kuna ta võtab arvesse asjaolu, et hagejat saab pidada rikkumise eest vastutavaks ainult perioodi osas umbes kolm aastat ja üheksa kuud ning seega saab hageja lähtesummat suurendada vaid 35%.

Üldkohtu hinnang

202 Tuleb märkida, et nagu on tuvastatud ja nagu nähtub ka vaidlustatud otsuse põhjendusest 386, saab hagejat pidada vastutavaks Agroexpansiõni toime pandud rikkumise eest ainult perioodi osas enne 18. novembrit 1997, sest alles sellest kuupäevast alates moodustasid nad ühe majandusüksuse ja seega ühe ettevõtja EÜ artikli 81 tähenduses. Kuna solidaarvastutus trahvi tasumise eest saab hõlmata ainult rikkumise seda perioodi, mille jooksul ema- ja tütarettevõtja moodustasid eespool nimetatud ühe ettevõtja, ei olnud komisjonil õigust pidada hagejat solidaarselt vastutavaks

Agroexpansiõnile määratud kogu trahvi, st 2 592 000 euro tasumise eest, mis on rikkumise kogu kestusele vastav summa. Järelikult tuleb kolmanda väitega nõustuda.

6. Lõpliku trahvisumma kindlaksmääramine

- 203 Seega tuleb vaidlustatud otsust muuta osas, milles hagejat peetakse Agroexpansiõniga solidaarselt vastutavaks viimasele määratud kogu trahvisumma tasumise eest.
- 204 Oma täielikku pädevust teostades peab Üldkohus sobivaks arvutada trahvi see osa, mille tasumise eest hageja on Agroexpansiõniga solidaarselt vastutav, järgides põhjenduskäiku, mille pakkus menetluskohus välja komisjon, st lähtuda meetodist ja kriteeriumidest, mida komisjon kohaldas vaidlustatud otsuses selle otsuse adreessaatide trahvi kindlaksmääramiseks (vt eespool punktid 38–61).
- 205 Esiteks tuleb seega lähtuda samast lähtesummast, mida kohaldati ka Agroexpansiõnile, st 3 600 000 eurot.
- 206 Nimelt kõigepealt ei ole rikkumise „väga raskeks” rikkumiseks kvalifitseerimisel mingit tähtsust asjaolul, et hagejat ei saa pidada vastutavaks rikkumise eest perioodil enne 18. novembrit 1997 (vaidlustatud otsuse põhjendused 408–414).

- 207 Edasi, sellel asjaolul ei ole ka mingit tähtsust iga ettevõtja „osakaalu” ja konkurent-sile ebaseadusliku tegevusega avaldatava mõju arvessevõtmisel (vaidlustatud otsuse põhjendus 415).
- 208 Nimelt ühelt poolt ei muuda see tuvastatud asjaolu, et töötajate „panus” õigusvasta-sesse tegevusse oli üldjoontes sarnane (vaidlustatud otsuse põhjendus 418).
- 209 Teiselt poolt ei ole põhjust kahtluse alla seada töötajate kolme kategooriasse jagamise põhjendatust ja Agroexpansiõni liigitamist teise kategooriasse (nägi ette lähtesumma 1 800 000 eurot), kuna selles liigituses võeti arvesse iga töötaja osa Hispaania toor-tubaka ostuturul 2001. aastal, mis oli rikkumise viimane aasta (vaidlustatud otsuse põhjendused 419–421).
- 210 Lõpuks, mis puudutab hoiatamise kordajat 2, mida kohaldati Agroexpansiõni läh-tesummale, siis on selle kohaldamine õigustatud ka käesolevas arvutuses, sest see põhineb asjassepuutuva ettevõtja suurusel ja koguvahenditel 2003. aastal, st aastal, mis eelnes vaidlustatud otsuse vastuvõtmisele (vaidlustatud otsuse põhjendused 422 ja 423). Nagu tuvastatud eespool esimese väite uurimise raames, moodustasid hageja ja Agroexpansiõn koos 2003. aastal ühe majandusüksuse ja järelikult ühe ettevõtja.
- 211 Selle kohta tuleb märkida, et ettevõtja suurust ja koguvahendeid võetakse trahvi hoia-tava mõju tagamiseks arvesse selleks, et seda ettevõtjat mõjutada, mistõttu karistus

ei tohi talle olla vähetähtis, eriti tema rahalist suutlikkust arvestades. Selleks et saaks mõõta, kas trahvil on rikkumise eest vastutavaks tunnistatud ettevõtjale hoiatav mõju, ei saa seega lähtuda tema seisust rikkumise alguses. Sellest lähtumine tekitab kas riski, et piisava hoiatava mõju tagamiseks võib trahv olla liiga väike, kui ettevõtja käive on vahepeal suurenenud, või riski, et trahv on suurem, kui ta hoiatamise eesmärgil peaks olema, kui ettevõtja käive on vahepeal vähenenud.

212 Teiseks, kuna aga hagejat saab pidada ainult vastutavaks rikkumise eest kestusega umbes kolm aastat ja üheksa kuud perioodil 18. novembrist 1997 kuni 10. augustini 2001, tuleb rikkumise kestuse eest trahvi lähtesummat 3 600 000 eurot suurendada 35 %, mitte 50 %, nagu Agroexpansióni puhul. Seega tuleb selle trahvisumma kindlaksmääramiseks, mille eest hageja on Agroexpansióniaga solidaarselt vastutav, aluseks võtta trahvi põhisumma 4 860 000 eurot.

213 Kolmandaks ei oma asjaolu, et hagejat ei saa pidada vastutavaks rikkumise eest perioodi eest enne 18. novembrist 1997, mingit tähtsust põhisumma vähendamisel 40 % võrra kergendavate asjaolude esinemise tõttu (vaidlustatud otsuse põhjendused 437–439). Seega tuleb aluseks võetavaks põhisummaks pidada 2 916 000 eurot. Arvestades ettevõtja 2003. aasta käivet, ei tule seda summat kohandada, et mitte ületada määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 ette nähtud 10 % ülempiiri.

214 Neljandaks, mis puudutab koostööteatise kohaldamist, siis tuleb märkida, et kohtuasjas T-38/05: Agroexpansió vs. komisjon sel kuupäeval tehtud kohtuotsuses

(avaldatud käesolevas kohtulahendite kogumikus) asus Üldkohus seisukohale, et koostöö eest tuleb Agroexpansiõni trahvi vähendada veel 5%, mis lisandub vaidlustatud otsuses juba kohaldatud 20%-le. Seega tuleb ka käesolevas asjas kohaldada eespool nimetatud summale 2916000 eurot 25% vähendamismäära.

- 215 Kõigist eespool esitatud kaalutlustest tuleneb, et Agroexpansiõnile määratud trahvi osaks, mille tasumise eest vastutab hageja temaga solidaarselt, tuleb määrata 2 187 000 eurot.
- 216 Ülejäänud osas tuleb hagi jätta rahuldamata.

Kohtukulud

- 217 Kodukorra artikli 87 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Sama sätte lõike 3 esimese lõigu kohaselt võib Üldkohus juhul, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks, otsustada kulude jaotuse.
- 218 Kuna käesolevas kohtuasjas rahuldati hagi osaliselt, tuleb asjaolusid hinnata õiglaselt ja otsustada, et hageja kannab üheksa kümnendikku oma kohtukuludest ja temalt mõistetakse välja üheksa kümnendikku komisjoni kohtukuludest ning komisjon kannab ühe kümnendiku oma kohtukuludest ja temalt mõistetakse välja üks kümnendik hageja kohtukuludest.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (neljas koda)

otsustab:

- 1. Määrata komisjoni 20. oktoobri 2004. aasta otsuse K(2004) 4030 (lõplik) – mis on seotud [EÜ] artikli 81 lõike 1 kohase menetlusega (Juhtum COMP/C.38.238/B.2 – Toortubakas – Hispaania) – artiklis 3 Agroexpansión, SA-le määratud trahvi osaks, mille tasumise eest Alliance One International, Inc. on Agroexpansióniga solidaarselt vastutav, 2 187 000 eurot.**
- 2. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**
- 3. Alliance One International kannab üheksa kümnendikku oma enda kohtukuludest ja temalt mõistetakse välja üheksa kümnendikku Euroopa Komisjoni kohtukuludest ning viimane kannab ühe kümnendiku oma enda kohtukuludest ja temalt mõistetakse välja üks kümnendik Alliance One Internationali kohtukuludest.**

Czúcz

Labucka

O'Higgins

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 12. oktoobril 2011 Luxembourgis.

Allkirjad

II - 7174

Sisukord

Vaidluse taust	II - 7108
1. Hageja ja haldusmenetlus	II - 7108
2. Vaidlustatud otsus	II - 7111
3. Vaidlustatud otsuse adressaadid	II - 7113
4. Trahvide kindlaksmääramine	II - 7118
Trahvide lähtesumma	II - 7119
Trahvide põhisumma	II - 7122
Raskendavad ja kergendavad asjaolud	II - 7123
Määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 sätestatud trahvi ülempiir	II - 7124
Koostööteatise kohaldamine ja lõplikud trahvisummad	II - 7125
Menetlus ja poolte nõuded	II - 7127
Õiguslik käsitlus	II - 7129
1. Esimene väide, mille kohaselt on rikutud EÜ artikli 81 lõiget 1, määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiget 2 ja proportsionaalsuse põhimõtet	II - 7130
Poolte argumendid	II - 7130
Üldkohtu hinnang	II - 7134
Kriteeriumid, millest komisjon vaidlustatud otsuses lähtus, et tütarettvõtja toime pandud rikkumine süüks panna emaettevõtjale	II - 7139
	II - 7175

Hageja ja Agroexpansión kui üks majandusüksus	II - 7144
– „Tegevusaruanded” ja „tehinguaruanded”	II - 7146
– Agroexpansióni ja hageja kirj vahetus	II - 7148
– Argumendid, millele hageja tugineb selleks, et tõendada, et Agroexpansión tegutses turul sõltumatult	II - 7155
2. Viies väide, mille kohaselt on rikutud põhjendamiskohustust	II - 7158
Poolte argumendid	II - 7158
Üldkohtu hinnang	II - 7159
3. Teine väide, mille kohaselt on rikutud proportsionaalsuse ja isikliku vastutuse põhimõtet	II - 7162
Poolte argumendid	II - 7162
Üldkohtu hinnang	II - 7163
4. Neljas väide, mille kohaselt on rikutud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet	II - 7164
Poolte argumendid	II - 7164
Üldkohtu hinnang	II - 7165
5. Kolmas väide, mille kohaselt on rikutud proportsionaalsuse ja isikliku vastutuse põhimõtet ning määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiget 2	II - 7168
Poolte argumendid	II - 7168
Üldkohtu hinnang	II - 7169
6. Lõpliku trahvisumma kindlaksmääramine	II - 7170
Kohtukulud	II - 7173